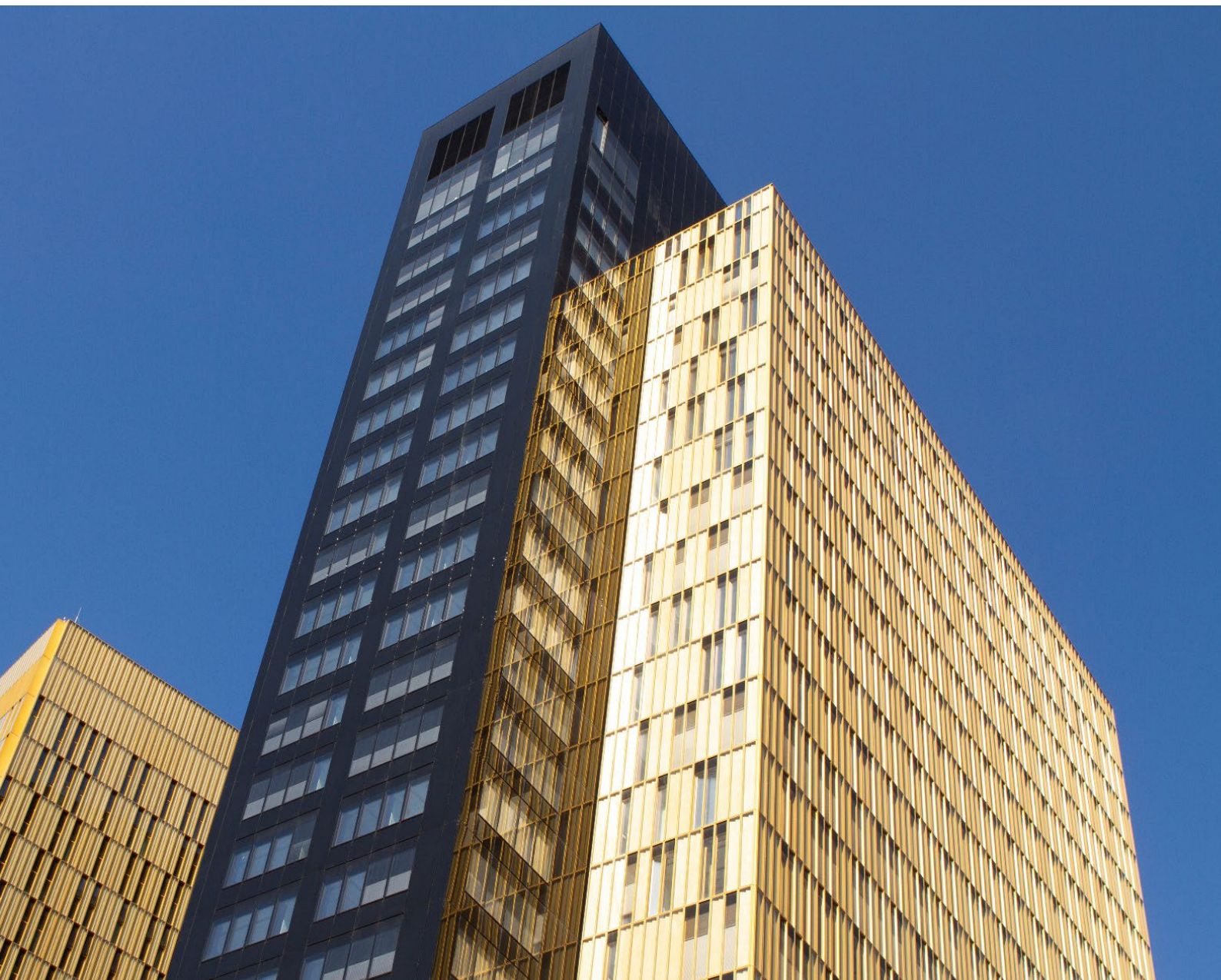

Tematický súhrn

Žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením práva
hospodárskej súťaže podľa pravidiel smernice
2014/104/EÚ („*Private enforcement*“)

Obsah

Úvod.....	4
ZOZNAM UVÁDZANÝCH AKTOV	6
I. PÔSOBNOSŤ SMERNICE 2014/104.....	7
1. Vecná pôsobnosť	7
2. Časová pôsobnosť	13
2.1. Hmotnoprávne ustanovenia smernice.....	13
2.1.1. Ustanovenia upravujúce premlčaciu lehotu na podanie žalôb o náhradu škody	13
2.1.2. Ustanovenia stanovujúce nevyvrátiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie porušenia práva hospodárskej súťaže	17
2.1.3. Ustanovenia stanovujúce vyvrátiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie škody spôsobenej kartelovou dohodou	18
2.2. Procesné ustanovenia smernice.....	19
2.2.1. Ustanovenia, ktorých cieľom je poskytnúť vnútroštátnym súdom možnosť nariadiť sprístupnenie dôkazov	19
2.2.2. Ustanovenia upravujúce vyčíslenie škody	23
2.3. Časová pôsobnosť ustanovení smernice potvrdzujúcich existujúcu judikatúru.....	23
II. SUBJEKTY POVINNÉ NA NÁHRADU ŠKODY	24
III. SPRÍSTUPŇOVANIE DŮKAZOV VO VNÚTROŠTÁTNÝCH KONANIACH.....	28
1. Príkaz na sprístupnenie dôkazov, ktorých držiteľom je žalovaný alebo tretia osoba.....	28
2. Príkaz na sprístupnenie dôkazov v prípade existencie prebiehajúceho konania pred Komisiou	30
3. Povinnosť osoby, ktorá podáva návrh na vydanie príkazu, preukázať odôvodnenosť svojho nároku na náhradu škody	33
4. Obmedzenia týkajúce sa sprístupňovania dôkazov zo spisu orgánu hospodárskej súťaže: vyhlásenia v rámci programu zhovievavosti a podania v rámci konania o urovnaní	35
IV. ODHAD ŠKODY	37
V. PRAVIDLÁ TÝKAJÚCE SA PREMLČACÍCH LEHÔT	38
VI. PODMIENKY VÝKONU PRÁVA NA NÁHRADU ŠKODY NA VNÚTROŠTÁTNÝCH SÚDOCH – DODRŽANIE ZÁSAD EKVIVALENCIE A EFEKTIVITY	46

Úvod

S cieľom zaručiť plnú účinnosť článkov 101 a 102 ZFEÚ, a najmä potrebný účinok zákazov, ktoré sú v nich stanovené, Súdny dvor Európskej únie dvomi rozsudkami vydanými v rokoch 2001¹ a 2006² zakotvil právo každej fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá utrpela škodu spôsobenú porušením týchto ustanovení, na úplnú náhradu škody. V neskoršej judikatúre Súdneho dvora boli spresnené a bližšie určené podmienky zakladajúce toto právo na náhradu škody.

Keďže právomoc rozhodovať o nárokoch na náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže majú vnútroštátne súdy, v súlade so zásadou procesnej autonómie prislúchalo vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu, aby stanovil podmienky uplatňovania uvedených nárokov. Keďže však táto autonómia je obmedzená dodržiavaním zásad ekvivalencie a efektivity, Súdny dvor stanovil v tejto súvislosti aj minimálne požiadavky.

Na základe tejto judikatúry Súdneho dvora smernica 2014/104³ jednak potvrdzuje právo na úplnú náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže a jednak rozširuje toto právo na porušenie vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže, ak sa toto právo uplatňuje v súlade s článkom 3 ods. 1 nariadenia č. 1/2003⁴.

Z procesného hľadiska smernica 2014/104 stanovuje niekoľko pravidiel, ktorých cieľom je harmonizovať podmienky výkonu práva na náhradu škody na vnútroštátnych súdoch. Viaceré z jej ustanovení majú okrem toho za cieľ prepojiť žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením pravidiel hospodárskej súťaže (*private enforcement*) s verejným presadzovaním týchto pravidiel Európskou komisiou a vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže (*public enforcement*).

Napokon smernica 2014/104 obsahuje ustanovenia týkajúce sa časovej pôsobnosti jej článkov.

Tento súhrn mapuje judikatúru Súdneho dvora týkajúcu sa výkladu ustanovení smernice 2014/104 a okrem toho uvádza rozsudky Skanska Industrial Solutions a i.⁵ a Sumal⁶, ktoré poskytujú dôležité spresnenia, pokiaľ ide o identifikáciu povinného na náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Hoci tieto zásadné rozsudky určujú subjekty zodpovedné za náhradu škody z hľadiska

¹ Rozsudok z 20. septembra 2001, Courage a Crehan (C-453/99, [EU:C:2001:465](#)).

² Rozsudok z 13. júla 2006, Manfredi a i. (C-295/04 až C-298/04, [EU:C:2006:461](#)).

³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/104/EÚ z 26. novembra 2014 o určitých pravidlách upravujúcich žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 349, 2014, s. 1).

⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205).

⁵ Rozsudok zo 14. marca 2019, Skanska Industrial Solutions a i. (C-724/17, [EU:C:2019:204](#)).

⁶ Rozsudok zo 6. októbra 2021, Sumal (C-882/19, [EU:C:2021:800](#)).

primárneho práva, spresnenia poskytnuté v tejto súvislosti si zachovávajú zásadný význam pre uplatňovanie žalôb o náhradu škody, na ktoré sa vzťahuje smernica 2014/104.

Naproti tomu judikatúra vydaná pred nadobudnutím účinnosti smernice 2014/104, ktorú táto smernica v podstate potvrdila, nie je do tohto súhrnu zahrnutá. Tento súhrn nezahŕňa ani judikatúru týkajúcu sa otázok výkladu pravidiel právomoci a určenia miesta vzniku škody⁷ obsiahnutých v nariadeniach č. 44/2001⁸ a 1215/2012⁹.

V tomto súhrne je zohľadnená judikatúra do 1. marca 2026.

⁷ Rozsudky z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, [EU:C:2015:335](#)), z 24. októbra 2018, Apple Sales International a i. (C-595/17, [EU:C:2018:854](#)), z 29. júla 2019, Tibor-Trans (C-451/18, [EU:C:2019:635](#)), z 15. júla 2021, AB Volvo a i. (C-30/20, [EU:C:2021:604](#)), z 11. novembra 2021, Stichting Cartel Compensation a Equilib Netherlands (C-819/19, [EU:C:2021:904](#)), zo 4. júla 2024, MOL (C-425/22, [EU:C:2024:578](#)), a z 2. decembra 2025, Stichting Right to Consumer Justice a Stichting App Stores Claims (C-34/24, [EU:C:2025:936](#)).

⁸ Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42).

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1).

Zoznam uvádzaných aktov

Smernica Európskeho parlamentu a Rady **2014/104/EÚ** z 26. novembra 2014 o určitých pravidlách upravujúcich žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 349, 2014, s. 1).

I. Pôsobnosť smernice 2014/104

1. Vecná pôsobnosť

Rozsudok z 20. apríla 2023, Repsol Comercial de Productos Petrolíferos (C-25/21, [EU:C:2023:298](#))¹⁰

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Vertikálne obmedzenia hospodárskej súťaže – Článok 101 ods. 1 a 2 ZFEÚ – Zásada efektivity – Nariadenie (ES) č. 1/2003 – Článok 2 – Smernica 2014/104/EÚ – Článok 9 ods. 1 – Záväzný účinok konečných rozhodnutí vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže, ktorými sa konštatuje porušenie pravidiel práva hospodárskej súťaže – Časová a vecná pôsobnosť – Žaloby o náhradu škody a o neplatnosť z dôvodu porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže Únie“

Súdny dvor, na ktorý bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, konštatoval, že pôsobnosť smernice 2014/104 je obmedzená len na žaloby o náhradu škody podané v dôsledku porušenia pravidiel hospodárskej súťaže a nevzťahuje sa na iné druhy žalôb, ktorých predmetom je porušenie ustanovení práva hospodárskej súťaže.

Rozhodnutiami z 11. júla 2001 a 30. júla 2009 španielske orgány hospodárskej súťaže v podstate konštatovali, že Repsol tým, že v rámci svojich zmluvných vzťahov s niektorými španielskymi čerpacími stanicami stanovila maloobchodné ceny pohonných hmôt, porušila pravidlá práva hospodárskej súťaže. Keďže žaloby smerujúce proti týmto rozhodnutiam boli neúspešné, tieto rozhodnutia nadobudli konečnú povahu.

V nadväznosti na uvedené rozhodnutia podali vlastníci čerpacej stanice na Juzgado de lo Mercantil n° 2 de Madrid (Obchodný súd č. 2 Madrid, Španielsko, ďalej len „vnútroštátny súd“) jednak žalobu o neplatnosť zmlúv o výhradnom zásobovaní uzavretých so spoločnosťou Repsol v období od roku 1987 do roku 2009 v rámci prevádzky tejto čerpacej stanice a jednak žalobu o náhradu škody údajne spôsobenej týmito zmluvami. Na tieto účely sa opierali o tie isté rozhodnutia, aby preukázali existenciu dotknutého porušenia.

Za týchto okolností vnútroštátny súd na úvod uviedol, že podľa článku 2 nariadenia č. 1/2003 dôkazné bremeno týkajúce sa porušenia článku 101 ZFEÚ znáša účastník konania, ktorý túto námietku vzniesol. Poznamenal však, že v zásade v súlade s článkom 9 ods. 1 smernice 2014/104 môže žalobca v rámci žaloby o náhradu škody podanej v nadväznosti na konečné rozhodnutie vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže uniesť svoje dôkazné bremeno týkajúce sa existencie porušenia tým, že preukáže, že sa toto rozhodnutie týka práve predmetného zmluvného vzťahu.

¹⁰ Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike I.2.1.2 s názvom „Ustanovenia stanovujúce nevyvrátiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie porušenia práva hospodárskej súťaže“.

V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýtal na záväzný účinok rozhodnutí španielskych orgánov hospodárskej súťaže, pokiaľ ide o existenciu porušenia pravidiel práva hospodárskej súťaže v prejednávanej veci. Okrem toho sa tento súd pýtal, aké dôsledky vyplývajú z prípadnej neplatnosti zmlúv o výhradnom zásobovaní uzavretých medzi vlastníckmi čerpacej stanice a spoločnosťou Repsol.

Súdny dvor vo svojom rozsudku odpovedal na uvedené otázky a vyjadril sa k vecnej a časovej pôsobnosti smernice 2014/104.

Posúdenie Súdnym dvorom

V rozsahu, v akom vnútroštátny súd odkázal na článok 9 ods. 1 smernice 2014/104, Súdny dvor spresnil, že toto ustanovenie môže byť relevantné pre rozhodnutie vo veci samej len vtedy, ak by tento spor spadal do jeho vecnej a časovej pôsobnosti.

V tejto súvislosti Súdny dvor poznamenal, že vecná pôsobnosť smernice 2014/104 je obmedzená len na žaloby o náhradu škody podané z dôvodu porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, a preto sa nevzťahuje na iné druhy žalôb, ktorých predmetom je porušenie ustanovení práva hospodárskej súťaže, ako sú žaloby o neplatnosť podané na základe článku 101 ods. 2 ZFEÚ.

Rozsudok z 30. októbra 2025, FL und KM Baugesellschaft a S (C-2/23, [EU:C:2025:848](#))¹¹

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Článok 101 ZFEÚ – Potrebný účinok – Smernica 2014/104/EÚ – Pravidlá upravujúce žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie – Článok 6 ods. 6 a 7 – Článok 7 ods. 1 – Smernica 2019/1/EÚ – Poskytnutie prostriedkov orgánom na ochranu hospodárskej súťaže členských štátov na účely účinnejšieho presadzovania práva a na zabezpečenie riadneho fungovania vnútorného trhu – Článok 31 ods. 3 – Pôsobnosť – Mechanizmus vzájomnej administratívnej a súdnej pomoci medzi vnútroštátnymi orgánmi – Zaslание spisu orgánu hospodárskej súťaže orgánu, ktorý vedie vyšetrovanie trestného činu – Zahŕnutie vyhlásení v rámci programu zhovievavosti a podaní v rámci konania o urovnaní, ako aj ich príloh do vyšetrovacieho spisu – Prístup obvinených a ostatných účastníkov konania k týmto dokumentom“

V tomto rozsudku vydanom v prejudiciálnom konaní Súdny dvor pripomenul, že vecná pôsobnosť smernice 2014/104 je obmedzená len na žaloby o náhradu škody podané v dôsledku porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, a preto sa nevzťahuje na iné druhy žalôb.

Po tom, ako rakúsky Spolkový úrad na ochranu hospodárskej súťaže začal proti veľkému počtu stavebných podnikov a ich štatutárnym orgánom súdne konanie vo veci narušenia

¹¹ Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike III.4 s názvom „Obmedzenia týkajúce sa prístupňovania dôkazov zo spisu orgánu hospodárskej súťaže: vyhlásenia v rámci programu zhovievavosti a podania v rámci konania o urovnaní“.

hospodárskej súťaže na trhu verejného obstarávania, dve spoločnosti podali žiadosť o zhovievavosť.

Keďže rakúska prokuratúra zároveň začala vyšetrovanie trestného činu, súd príslušný vo veciach kartelov jej zaslal kópiu spisu. Prokuratúra navyše získala od Spolkového úradu na ochranu hospodárskej súťaže určité dokumenty týkajúce sa správneho konania súvisiaceho s kartelom.

V tejto súvislosti obe spoločnosti, ktoré požiadali o zhovievavosť, požiadali prokuratúru, aby do spisu nezaložila ich vyhlásenia v rámci programu zhovievavosti ani podania v rámci konania o urovnaní a aby ich v každom prípade natrvalo vylúčila z prístupu k spisu.

Po zamietnutí tejto žiadosti prokuratúrou podali spoločnosti žiadajúce o zhovievavosť sťažnosť proti zamietavému rozhodnutiu, o ktorej rozhodoval v odvolacom konaní Oberlandesgericht Wien (Vyšší krajský súd Viedeň, Rakúsko).

Za týchto okolností sa Oberlandesgericht Wien (Vyšší krajský súd Viedeň, Rakúsko) rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku, či právo Únie – najmä článok 6 ods. 6 a 7 a článok 7 ods. 1 smernice 2014/104, ako aj článok 31 ods. 3 smernice 2019/1 – bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej v rámci trestného konania, ktorého predmetom nie je porušenie práva hospodárskej súťaže, majú právo na prístup k vyhláseniam v rámci programu zhovievavosti a podaniam v rámci konania o urovnaní, vypracovaným na účely konania pred vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže a zaslaným vnútroštátnym orgánom činným v trestnom konaní, ostatní účastníci tohto trestného konania vrátane osôb poškodených dotknutým porušením práva hospodárskej súťaže, ktoré sa domáhajú náhrady škody spôsobenej týmto porušením.

Posúdenie Súdnym dvorom

V rozsahu, v akom vnútroštátny súd odkázal vo svojich prejudiciálnych otázkach na článok 6 ods. 6 a 7, ako aj na článok 7 ods. 1 *smernice* 2014/104, Súdny dvor konštatoval, že tieto ustanovenia môžu byť relevantné pre rozhodnutie vo veci samej len vtedy, ak by tento spor spadal do vecnej a časovej pôsobnosti tejto smernice.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že vecná pôsobnosť smernice 2014/104 je obmedzená len na žaloby o náhradu škody podané v dôsledku porušenia pravidiel hospodárskej súťaže. Z toho vyplýva, že vecná pôsobnosť tejto smernice, vrátane jej článkov 6 a 7, ktoré upravujú sprístupnenie dôkazov zo spisu orgánu hospodárskej súťaže a obmedzenia použitia dôkazov získaných prostredníctvom prístupu k tomuto spisu, je obmedzená len na žaloby o náhradu škody podané v dôsledku porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, a preto sa nevzťahuje na iné druhy žalôb. Uvedená smernica teda neupravuje ani otázku zaslania spisu orgánu hospodárskej súťaže inému orgánu, ani otázku prístupu k tomuto spisu mimo vyššie uvedených žalôb o náhradu škody.

Rozsudok z 29. januára 2026, Meliá Hotels International (C-286/24, [EU:C:2026:49](#))¹²

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie – Smernica 2014/104/EÚ – Článok 5 ods. 1 – Pôsobnosť – Osobitná určovacia žaloba o sprístupnenie dokumentov pred prípadným podaním žaloby o náhradu škody – Posúdenie odôvodnenosti žaloby o náhradu škody“

V tomto rozsudku, ktorý bol vydaný na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, Súdny dvor potvrdil, že ustanovenia smernice 2014/104 upravujúce sprístupnenie dôkazov, ktoré má k dispozícii žalovaný alebo tretia osoba, na vnútroštátnych súdoch sa uplatňujú na osobitnú určovaciu žalobu o sprístupnenie dokumentov pred prípadným podaním žaloby o náhradu škody.

Európska komisia uložila 21. februára 2020 hotelierskej spoločnosti Meliá Hotels International, S.A. (ďalej len „Meliá“) pokutu za to, že porušila článok 101 ZFEÚ a článok 53 Dohody o EHP¹³ tým, že zmluvne uplatňovala vertikálne praktiky, ktoré rozlišovali medzi spotrebiteľmi na základe ich štátnej príslušnosti alebo krajiny bydliska¹⁴.

Associação lus Omnibus, združenie na ochranu záujmov spotrebiteľov, podalo na príslušný portugalský súd osobitnú určovaciu žalobu s cieľom dosiahnuť sprístupnenie dokumentov spoločnosti Meliá, ktoré by mohli byť relevantné pre prípadné podanie kolektívnej žaloby o náhradu škody v mene spotrebiteľov s bydliskom v Portugalsku, ktorí boli poškodení protisúťažným postupom konštatovaným Komisiou.

Keďže súdy prvého a druhého stupňa tejto osobitnej určovacej žalobe vyhovel, Meliá podala opravný prostriedok na portugalský Najvyšší súd.

Za týchto podmienok sa Supremo Tribunal de Justiça (Najvyšší súd, Portugalsko) rozhodol položiť Súdnemu dvoru niekoľko prejudiciálnych otázok týkajúcich sa článku 5 ods. 1 smernice 2014/104, ktorý vyžaduje, aby členské štáty zabezpečili, aby v konaniach týkajúcich sa náhrady škody spôsobenej porušením pravidiel hospodárskej súťaže mohol žalobca požiadať vnútroštátny súd, aby nariadil žalovanému alebo tretej osobe sprístupniť relevantné dôkazy, ak preukázal odôvodnenosť svojho nároku na náhradu škody na základe primerane dostupných skutočností a dôkazov, ktoré dostatočne preukazujú odôvodnenosť jeho nároku na náhradu škody.

V tomto rámci sa portugalský Najvyšší súd v podstate pýtal, či sa má článok 5 ods. 1 smernice 2014/104 vykladať v tom zmysle, že:

¹² Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike III.3 s názvom „Povinnosť osoby, ktorá podáva návrh na vydanie príkazu, preukázať odôvodnenosť svojho nároku na náhradu škody“.

¹³ Dohoda o Európskom hospodárskom priestore z 2. mája 1992 (Ú. v. ES L 1, 1994, s. 3; Mim. vyd. 11/052, s. 3, ďalej len „Dohoda o EHP“).

¹⁴ Rozhodnutie C(2020) 893 final týkajúce sa konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP [vec AT.40528 – Meliá (Holiday Pricing)].

- sa vzťahuje na žalobu podľa vnútroštátneho práva o sprístupnenie dôkazov, ktorá predchádza podaniu žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením pravidiel hospodárskej súťaže,
- na to, aby žalobca preukázal odôvodnenosť svojho nároku na náhradu škody, je potrebné preukázať, že je pravdepodobnejšie, že podmienky zakladajúce zodpovednosť za porušenie práva sú splnené, než že tieto podmienky splnené nie sú, a
- že rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje existencia porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ktoré malo formu vertikálneho obmedzenia z hľadiska cieľa, postačuje na preukázanie odôvodnenosti nároku na náhradu škody a či je odpoveď na túto otázku ovplyvnená okolnosťou, že toto rozhodnutie bolo vydané v konaní o urovnaní.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor na základe doslovného, systematického a teleologického výkladu potvrdil, že článok 5 ods. 1 smernice 2014/104 sa uplatňuje na predchádzajúcu žalobu, akou je žaloba stanovená v tejto veci portugalským právom, ktorá umožňuje osobám, ktorým v dôsledku porušenia pravidiel hospodárskej súťaže vznikla škoda, získať prístup k relevantným dôkazom pred podaním žaloby o náhradu škody.

Podľa Súdneho dvora je tento výklad podporený najmä cieľmi smernice 2014/104, ktoré spočívajú v uľahčení výkonu práva na náhradu škody, vzhľadom na potrebu napraviť informačnú asymetriu, ktorá charakterizuje tieto spory, a v zabezpečení účinnosti presadzovania práva hospodárskej súťaže súkromnoprávnymi prostriedkami.

Rozsudok zo 16. februára 2023, Tráficos Manuel Ferrer (C-312/21, [EU:C:2023:99](#))¹⁵

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Náhrada škody spôsobenej postupom zakázaným podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ – Rozhodnutie Komisie konštatujúce existenciu tajných dohôd o určovaní cien a zvýšení hrubých cien nákladných vozidiel v Európskom hospodárskom priestore (EHP) – Vnútroštátne pravidlo občianskeho súdneho konania, ktoré v prípade čiastočného vyhovenia návrhu stanovuje, že každý účastník konania znáša svoje trovy konania s výnimkou zneužívajúceho konania – Procesná autonómia členských štátov – Zásady účinnosti a rovnocennosti – Smernica 2014/104/EÚ – Ciele a celková rovnováha – Článok 3 – Právo na úplnú náhradu utrpenej škody – Článok 11 ods. 1 – Nerozdielna zodpovednosť páchatelov porušenia práva hospodárskej súťaže – Článok 17 ods. 1 – Možnosť vnútroštátneho súdu odhadnúť škodu – Podmienky – Prakticky nemožná alebo nadmerne sťažená povaha kvantifikovania škody – Článok 22 – Časová uplatniteľnosť“

¹⁵ Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike I.2.3 s názvom „Časová pôsobnosť ustanovení smernice potvrdzujúcich existujúcu judikatúru“ a v rubrike IV s názvom „Odhad škody“.

V tomto rozsudku vydanom v prejudiciálnom konaní Súdny dvor uviedol, že pravidlá upravujúce rozdelenie trov konania v rámci súdnych konaní, ktorých cieľom je uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej protisúťažným konaním, sú vylúčené z pôsobnosti smernice 2014/104.

Rozhodnutím z 19. júla 2016¹⁶ Európska komisia konštatovala porušenie pravidiel práva Únie zakazujúcich kartely¹⁷ spoločnosťou Daimler AG v rozsahu, v akom medzi januárom 1997 a januárom 2011 uzavrela dohody so štrnástimi ďalšími európskymi výrobcami nákladných vozidiel týkajúce sa určenia cien a zvýšenia hrubých cien nákladných vozidiel v Európskom hospodárskom priestore (EHP).

V nadväznosti na toto rozhodnutie španielske spoločnosti Tráficos Manuel Ferrer SL a D. Ignacio (ďalej len „žalobcovia vo veci samej“), ktoré kúpili najmä nákladné motorové vozidlá vyrobené spoločnosťou Daimler počas obdobia porušenia, podali na Juzgado de lo Mercantil n° 3 de Valencia (Obchodný súd č. 3 Valencia, Španielsko) žalobu o náhradu škody proti tejto spoločnosti založenú na protiprávnom správaní konštatovanom Komisiou.

Žalobcovia vo veci samej predložili na účely preukázania utrpenej škody znalecký posudok uvádzajúci záver o priemerných cenových prirážkach na trhu dotknutom týmto kartelom vo výške 16,35 %.

Daimler napadla dôvodnosť žaloby o náhradu škody najmä vypracovaním svojho vlastného znaleckého posudku. Po predbežnom prejednaní žalobcovia vo veci samej získali prístup k údajom zohľadneným v znaleckom posudku predloženom spoločnosťou Daimler, s dvojakým cieľom, teda umožniť jeho dôkladnejšiu kritiku, ako aj dospieť k prípadnému preformulovaniu ich vlastného znaleckého posudku.

Po vypočutí účastníkov konania vo veci samej, ktorí prediskutovali svoje znalecké posudky, sa Obchodný súd č. 3 Valencia rozhodol obrátiť sa na Súdny dvor s cieľom v podstate určiť, či je z hľadiska práva Únie oprávnený vykonať odhad výšky škody spôsobenej žalobcom vo veci samej z dôvodu kartelu a prípadne za akých podmienok. Vnútroštátny súd sa okrem toho pýtal, či mu právo Únie umožňuje uložiť žalobcom vo veci samej na základe španielskeho procesného práva povinnosť znášať polovicu trov konania, ak majú úspech len v časti predmetu konania.

Súdny dvor svojím rozsudkom odpovedal na uvedené otázky s ohľadom na článok 101 ZFEÚ, smernicu 2014/104, ako aj svoju judikatúru v tejto oblasti.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor sa vyjadril k otázke, či právo na úplnú náhradu škody spôsobenej protisúťažným konaním, ako je uznané v článku 3 ods. 1 a 2 smernice 2014/104

¹⁶ Rozhodnutie Komisie C(2016) 4673 final týkajúce sa konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP (Vec AT.39824 – Nákladné vozidlá).

¹⁷ Článok 101 ZFEÚ a článok 53 Dohody o Európskom hospodárskom priestore z 2. mája 1992 (Ú. v. ES L 1, 1994, s. 3; Mim. vyd. 11/052, s. 3).

a ako vyplýva z článku 101 ZFEÚ, bráni španielskym pravidlám občianskeho súdneho konania, ktoré stanovujú, že v prípade čiastočného vyhovenia žalobe o náhradu takej škody každý z účastníkov konania znáša svoje vlastné trovy konania a každý z účastníkov konania znáša polovicu spoločných trov, okrem prípadu zneužívajúceho konania.

V súlade s judikatúrou Súdneho dvora zo zásady efektivity a z práva každej osoby domáhať sa úplnej náhrady škody spôsobenej protisúťažným správaním, ktoré vyplýva z článku 101 ZFEÚ, je možné vyvodiť záver, že osoby, ktorým vznikla škoda, musia mať možnosť domáhať sa nielen náhrady skutočnej škody, ale aj ušlého zisku, ako aj zaplatenia úrokov. V rozsahu, v akom článok 3 ods. 1 a 2 smernice 2014/104 potvrdzuje túto judikatúru, vnútroštátne opatrenia, ktorými sa tieto ustanovenia preberajú, sa musia uplatňovať s okamžitým účinkom na všetky žaloby o náhradu škody, ktoré patria do pôsobnosti tej istej smernice.

Toto právo na náhradu sa však netýka pravidiel upravujúcich rozdelenie trov konania v rámci súdnych konaní, o čom svedčí vylúčenie otázky trov konania z pôsobnosti smernice 2014/104.

2. Časová pôsobnosť

2.1. Hmotnoprávne ustanovenia smernice

2.1.1. Ustanovenia upravujúce premlčaciu lehotu na podanie žalôb o náhradu škody

Rozsudok z 22. júna 2022, Volvo a DAF Trucks (C-267/20, [EU:C:2022:494](#))¹⁸

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Kartely – Článok 101 ZFEÚ – Smernica 2014/104/EÚ – Články 10, 17 a 22 – Žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením ustanovení práva hospodárskej súťaže Európskej únie – Premlčacia lehota – Vyvrátiteľná domnienka škody – Vyčíslenie spôsobenej škody – Oneskorené prebratie smernice – Časová pôsobnosť – Hmotnoprávne a procesné ustanovenia“

Súdny dvor, na ktorý bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, uviedol, že článok 10 smernice 2014/104, ktorý stanovuje pravidlá týkajúce sa premlčania žalôb o náhradu škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže, je hmotnoprávnym ustanovením, ktoré sa neuplatňuje so spätným účinkom.

¹⁸ Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike I.2.1.3 s názvom „Ustanovenia stanovujúce vyvrátiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie škody spôsobenej kartelovou dohodou“, v rubrike I.2.2.2 s názvom „Ustanovenia upravujúce vyčíslenie škody“ a v rubrike V „Pravidlá týkajúce sa premlčacích lehôt“.

Rozhodnutím z 19. júla 2016¹⁹ Európska komisia konštatovala, že v dôsledku dohôd jednak o cenách nákladných vozidiel v Európskom hospodárskom priestore (EHP) v rokoch 1997 až 2011 a jednak o načasovaní a prenose nákladov na zavedenie emisných technológií vyžadovaných normami EURO 3 až 6 sa spoločnosti Volvo a DAF Trucks spolu s viacerými výrobcami nákladných vozidiel zúčastnili na karteli v rozpore s pravidlami práva Únie zakazujúcimi kartelové dohody²⁰. V deň prijatia tohto rozhodnutia bola uverejnená tlačová správa a 6. apríla 2017 bolo uverejnené zhrnutie tohto rozhodnutia v *Úradnom vestníku Európskej únie*²¹.

Keďže RM kúpila v rokoch 2006 a 2007 tri nákladné vozidlá vyrobené spoločnosťami Volvo a DAF Trucks, podala na Juzgado de lo Mercantil de León (Obchodný súd León, Španielsko) žalobu o náhradu škody spôsobenej z dôvodu kartelu zisteného Komisiou. Tejto žalobe podanej 1. apríla 2018 Obchodný súd León vyhovel, najmä pokiaľ ide o premlčaciu lehotu piatich rokov stanovenú v španielskej právnej úprave preberajúcej smernicu 2014/104 o odškodnení osôb poškodených protisúťažnými postupmi do vnútroštátneho práva. Obchodný súd León sa okrem iného opieral o domnienku stanovenú touto preberajúcou právnou úpravou, podľa ktorej každý kartel spôsobuje škodu, a využil možnosť odhadnúť výšku škody spôsobenej RM priznanú touto právnou úpravou. Spoločnostiam Volvo a DAF Trucks tak bola uložená povinnosť zaplatiť spoločnosti RM náhradu zodpovedajúcu 15 % kúpnej ceny dotknutých nákladných vozidiel.

Volvo a DAF Trucks podali proti tomuto rozsudku odvolanie na Audiencia Provincial de León (Provinčný súd León, Španielsko), pričom spochybnili uplatniteľnosť smernice 2014/104 a španielskej právnej úpravy preberajúcej túto smernicu z dôvodu, že kartel sa skončil pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice.

V tomto kontexte sa Provinčný súd León obrátil na Súdny dvor s viacerými prejudiciálnymi otázkami, zameranými na zistenie, či článok 10 a článok 17 ods. 1 a 2 smernice 2014/104, ktoré stanovujú pravidlá:

- premlčania žalôb o náhradu škody pri porušení práva hospodárskej súťaže,
- vyčíslenia škody vyplývajúcej z takýchto porušení a
- domnienky existencie tejto škody,

sa uplatnia na žalobu o náhradu škody, ktorá napriek tomu, že sa týka kartelu, ktorý sa skončil pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice, bola podaná po nadobudnutí účinnosti ustanovení, ktorými bola táto smernica prebratá do vnútroštátneho práva.

¹⁹ Rozhodnutie Komisie C(2016) 4673 final týkajúce sa konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP (Vec AT.39824 – Nákladné vozidlá).

²⁰ Článok 101 ZFEÚ a článok 53 Dohody o EHP.

²¹ Ú. v. EÚ C 108, 2017, s. 6.

Posúdenie Súdnym dvorom

Pokiaľ ide o časovú pôsobnosť smernice 2014/104, Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že táto smernica zakazuje jednak retroaktívne uplatňovanie akejkoľvek vnútroštátnej právnej úpravy preberajúcej hmotnoprávne ustanovenia, ktoré smernica obsahuje, a jednak uplatnenie akejkoľvek vnútroštátnej právnej úpravy preberajúcej procesné ustanovenia smernice na žaloby o náhradu škody podané pred 26. decembrom 2014.

Pokiaľ ide o časovú pôsobnosť článku 10 smernice 2014/104, ktorý stanovuje pravidlá premlčania žalôb o náhradu škody pri porušení práva hospodárskej súťaže, Súdny dvor následne uviedol, že takéto pravidlá chránia tak poškodenú osobu, ako aj osobu zodpovednú za škodu. Z judikatúry Súdného dvora navyše vyplýva, že keďže premlčacie lehoty spôsobujú zánik možnosti podať žalobu na súde, vzťahujú sa na hmotné právo. Článok 10 smernice 2014/104 je preto hmotnoprávnym ustanovením, pre ktoré je retroaktívne uplatnenie ustanovení na prebratie vylúčené v zmysle tejto smernice.

Rozsudok z 18. apríla 2024 (veľká komora), Heureka Group (Online porovnávače cien) (C-605/21, [EU:C:2024:324](#))²²

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 102 ZFEÚ – Zásada efektivity – Žaloby o náhradu škody podľa vnútroštátneho práva v prípade porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže – Smernica 2014/104/EÚ – Oneskorené prebratie smernice – Časová pôsobnosť – Článok 10 – Premlčacia lehota – Podmienky začatia plynutia tejto lehoty – Skončenie porušenia – Vedomosť o informáciách, ktoré sú nevyhnutné na podanie žaloby o náhradu škody – Zverejnenie zhrnutia rozhodnutia Európskej komisie o porušení pravidiel hospodárskej súťaže v Úradnom vestníku Európskej únie – Závazný účinok rozhodnutia Európskej komisie, ktoré ešte nie je konečné – Spočívanie alebo prerušenie premlčacej lehoty počas vyšetrovania vedeného Komisiou alebo až do dňa, kým jej rozhodnutie nebude konečné“

V tomto prejudiciálnom konaní Súdny dvor potvrdil, že článok 10 smernice 2014/104 je hmotnoprávnym ustanovením, ktoré sa neuplatňuje so spätným účinkom.

Rozhodnutím z 27. júna 2017²³ Európska komisia rozhodla, že Google od februára 2013 porušovala článok 102 ZFEÚ tým, že zneužívala svoje dominantné postavenie na trinástich vnútroštátnych trhoch všeobecného vyhľadávania vrátane Českej republiky tým, že znížila návštevnosť svojich stránok s výsledkami všeobecného vyhľadávania smerom ku konkurenčným porovnávačom výrobkov a zvýšila túto návštevnosť smerom k vlastnému porovnávaču výrobkov. Zhrnutie tohto rozhodnutia bolo zverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* 12. januára 2018²⁴.

²² Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike V s názvom „Pravidlá týkajúce sa premlčacích lehôt“.

²³ Rozhodnutie C(2017) 4444 final z 27. júna 2017 týkajúce sa konania podľa článku 102 [ZFEÚ] a článku 54 Dohody o EHP [vec AT.39740 – Google Search (Shopping)].

²⁴ Ú. v. EÚ C 9, 2018, s. 11.

V júni 2020 Heureka Group a.s. (ďalej len „Heureka“), česká spoločnosť pôsobiaca na trhu služieb porovnávateľ predajných cien, podala žalobu na Městský soud v Praze (Mestský súd Praha, Česká republika), ktorou sa domáhala, aby bolo spoločnosti Google uložené nahradiť škodu vyplývajúcu z porušenia článku 102 ZFEÚ, ktoré bolo konštatované v rozhodnutí Komisie a ktorého sa dopustila v Českej republike v období od februára 2013 do 27. júna 2017. Podľa spoločnosti Heureka sa v dôsledku protisúťažného konania spoločnosti Google znížila návštevnosť jej portálu Heureka.cz.

Google na svoju obranu tvrdila, že právo spoločnosti Heureka na náhradu škody bolo prinajmenšom čiastočne premlčané.

Mestský súd Praha v tejto súvislosti uviedol, že vnútroštátna právna úprava uplatniteľná na žalobu spoločnosti Heureka stanovuje trojročnú premlčaciu lehotu, ktorá začína plynúť nezávisle a samostatne pre každú čiastkovú škodu vyplývajúcu z porušenia pravidiel hospodárskej súťaže od okamihu, keď sa poškodená osoba dozvedela alebo sa môže odôvodnene predpokladať, že sa dozvedela o skutočnosti, že jej vznikla takáto čiastková škoda, a o totožnosti osoby, ktorá je povinná ju nahradiť. Na začatie plynutia tejto lehoty naopak nie je potrebné, aby sa poškodená osoba dozvedela o tom, že predmetné konanie predstavuje porušenie práva hospodárskej súťaže, alebo aby toto porušenie skončilo. Uplatniteľná vnútroštátna právna úprava okrem toho nevyžaduje spočívanie alebo prerušenie uvedenej lehoty počas obdobia vyšetrovania porušenia vedeného Komisiou. Táto lehota nesmie spočívať ani najmenej jeden rok odo dňa, keď sa rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje toto porušenie, stane konečným.

Podľa Mestského súdu Praha z toho v prejednávanej veci vyplýva, že pri každom všeobecnom vyhľadávaní uskutočnenom na stránke Google, ktoré viedlo k umiestneniu a zobrazeniu výsledkov výhodnejších pre porovnávač cien spoločnosti Google, začala plynúť nová, samostatná premlčacia lehota.

Vzhľadom na to, že smernica 2014/104 bola do českého právneho poriadku prebratá oneskorene, Mestský súd Praha okrem toho uviedol, že porušenie, ktorého sa mala Google údajne dopustiť, sa skončilo po uplynutí lehoty na prebratie tejto smernice, konkrétne 27. decembra 2016, ale zjavne pred dňom nadobudnutia účinnosti vykonávacej právnej úpravy, 1. septembrom 2017.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti položil Mestský súd Praha Súdnemu dvoru niekoľko prejudiciálnych otázok, ktorých cieľom bolo zistiť, či článok 10 smernice 2014/104 a/alebo článok 102 ZFEÚ a zásada efektivity bránia takej vnútroštátnej právnej úprave premlčania, o akú ide vo veci samej, pokiaľ ide o žaloby o náhradu škody v prípade pokračujúceho porušovania pravidiel práva hospodárskej súťaže Únie.

Posúdenie Súdnym dvorom

Na účely zodpovedania prejudiciálnych otázok Súdny dvor skúmal časovú pôsobnosť článku 10 smernice 2014/104, ktorý stanovuje minimálnu dĺžku premlčacej lehoty na podanie žaloby o náhradu škody v prípade porušení práva hospodárskej súťaže

a okamih, od ktorého najskôr môže táto lehota začať plynúť, ako aj okolnosti, za ktorých musí spočívať alebo sa má prerušiť.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že článok 10 smernice 2014/104 je hmotnoprávnym ustanovením, takže v súlade s článkom 22 ods. 1 tejto smernice musia členské štáty zabezpečiť, aby sa ustanovenia, ktorými sa tento článok preberá, neuplatňovali so spätnou účinnosťou.

2.1.2. Ustanovenia stanovujúce nevyvrátiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie porušenia práva hospodárskej súťaže

Rozsudok z 20. apríla 2023, Repsol Comercial de Productos Petrolíferos (C-25/21, [EU:C:2023:298](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Vertikálne obmedzenia hospodárskej súťaže – Článok 101 ods. 1 a 2 ZFEÚ – Zásada efektivity – Nariadenie (ES) č. 1/2003 – Článok 2 – Smernica 2014/104/EÚ – Článok 9 ods. 1 – Záväzný účinok konečných rozhodnutí vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže, ktorými sa konštatuje porušenie pravidiel práva hospodárskej súťaže – Časová a vecná pôsobnosť – Žaloby o náhradu škody a o neplatnosť z dôvodu porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže Únie“

V tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie²⁵, Súdny dvor uviedol, že článok 9 ods. 1 smernice 2014/104, ktorý stanovuje nevyvrátiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie porušenia práva hospodárskej súťaže, treba kvalifikovať ako hmotnoprávne pravidlo v zmysle článku 22 tejto smernice, ktoré sa neuplatňuje so spätným účinkom, keďže sa týka existencie jedného zo základných prvkov občianskoprávnej zodpovednosti za porušenia pravidiel práva hospodárskej súťaže.

Vzhľadom na hmotnoprávnu povahu článku 9 smernice 2014/104, ako aj mechanizmus fungovania tohto ustanovenia Súdny dvor zdôraznil, že okamihom na určenie, či je nevyvrátiteľná domnienka uvedená v tomto ustanovení uplatniteľná *ratione temporis*, je okamih, kedy sa rozhodnutie dotknutého vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže stalo konečným. V prejednáwanej veci však smernica 2014/104 nebola prebratá do španielskeho práva v rámci lehoty na jej prebratie. Keďže rozhodnutia španielskych orgánov hospodárskej súťaže sa stali konečnými pred uplynutím tejto lehoty, situácie, o ktoré ide vo veci samej, teda nastali. Z toho vyplýva, že v prejednáwanej veci sa článok 9 ods. 1 tejto smernice neuplatňuje *ratione temporis*. Za týchto podmienok Súdny dvor rozhodol, že v prejednáwanej veci treba preskúmať vnútroštátnu právnu úpravu vzhľadom na článok 101 ZFEÚ, tak ako bol vykonaný článkom 2 nariadenia č. 1/2003.

²⁵ Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.1 s názvom „Vecná pôsobnosť“.

2.1.3. Ustanovenia stanovujúce vyvrátiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie škody spôsobenej kartelovou dohodou

Rozsudok z 22. júna 2022, Volvo a DAF Trucks (C-267/20, [EU:C:2022:494](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Kartely – Článok 101 ZFEÚ – Smernica 2014/104/EÚ – Články 10, 17 a 22 – Žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením ustanovení práva hospodárskej súťaže Európskej únie – Premlčacia lehota – Vyvrátiteľná domnienka škody – Vyčíslenie spôsobenej škody – Oneskorené prebratie smernice – Časová pôsobnosť – Hmotnoprávne a procesné ustanovenia“

V tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie²⁶, Súdny dvor zdôraznil, že článok 17 ods. 2 smernice 2014/104, ktorý stanovuje vyvrátiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie škody spôsobenej kartelovou dohodou, priamo súvisí so vznikom mimozmluvnej zodpovednosti dotknutého porušiteľa a v dôsledku toho priamo ovplyvňuje jeho právne postavenie. Keďže takéto pravidlo možno kvalifikovať ako hmotnoprávne pravidlo, Súdny dvor konštatoval, že článok 17 ods. 2 smernice 2014/104 má hmotnoprávnu povahu v zmysle tejto smernice, takže retroaktívne uplatnenie ustanovení, ktorými sa preberá do španielskeho práva, je zakázané.

Keďže skutočnosťou, ktorú normotvorca Únie identifikoval ako skutočnosť umožňujúcu vychádzať z domnienky existencie škody v zmysle článku 17 ods. 2 smernice 2014/104, je existencia kartelu, zákaz retroaktívneho uplatnenia tohto ustanovenia a preberajúcej právnej úpravy znamená, že tieto ustanovenia nemožno uplatniť na žalobu o náhradu škody, ktorá napriek tomu, že bola podaná po nadobudnutí účinnosti ustanovení, ktorými bola uvedená smernica oneskorene prebratá do španielskeho práva, sa týka porušenia práva hospodárskej súťaže, ktoré sa skončilo pred uplynutím lehoty na jej prebratie.

²⁶ Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.2.1.1 s názvom „Ustanovenia upravujúce premlčaciu lehotu na podanie žalôb o náhradu škody“. Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike I.2.2.2 s názvom „Ustanovenia upravujúce vyčíslenie škody“ a v rubrike V „Pravidlá týkajúce sa premlčacích lehôt“.

2.2. Procesné ustanovenia smernice

2.2.1. Ustanovenia, ktorých cieľom je poskytnúť vnútroštátnym súdom možnosť nariadiť sprístupnenie dôkazov

Rozsudok z 10. novembra 2022, PACCAR a i. (C-163/21, [EU:C:2022:863](#))²⁷

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Náhrada ujmy spôsobenej postupom zakázaným podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ – Tajné dohody o určení cien a zvyšovaní hrubých cien nákladných vozidiel v Európskom hospodárskom priestore (EHP) – Smernica 2014/104/EÚ – Pravidlá upravujúce žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody spôsobenej porušením ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie – Článok 22 ods. 2 – Uplatniteľnosť ratione temporis – Článok 5 ods. 1 prvý pododsek – Pojem relevantné dôkazy, ktorých držiteľom je žalovaný alebo tretia osoba – Článok 5 ods. 2 – Predloženie určitých dôkazov alebo relevantných kategórií dôkazov na základe primerane dostupných skutkových údajov – Článok 5 ods. 3 – Preskúmanie primeranosti žiadosti o predloženie dôkazov – Zváženie legitímnych záujmov účastníkov konania a tretích osôb – Rozsah povinností vyplývajúcich z týchto ustanovení“

Súdny dvor, na ktorý bol podaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, uviedol, že článok 5 smernice 2014/104 upravujúci sprístupnenie relevantných dôkazov, ktorých držiteľom je žalovaný alebo tretia osoba, predstavuje procesné ustanovenie v zmysle článku 22 ods. 2 tejto smernice, v dôsledku čoho sa vnútroštátne opatrenia na jeho prebratie neuplatňujú na žaloby o náhradu škody podané pred 26. decembrom 2014.

Rozhodnutím z 19. júla 2016²⁸ Európska komisia konštatovala, že v dôsledku dohôd jednak o cenách nákladných vozidiel v Európskom hospodárskom priestore (EHP) v rokoch 1997 až 2011 a jednak o načasovaní a prenose nákladov na zavedenie emisných technológií vyžadovaných normami EURO 3 až 6 sa spoločnosti PACCAR, DAF Trucks a DAF Trucks Deutschland (ďalej len „dotknutí výrobcovia“) spolu s viacerými inými výrobcami nákladných vozidiel podieľali na karteli v rozpore s právnymi normami Únie zakazujúcimi kartelové dohody²⁹.

Dňa 25. marca 2019 podalo 45 účastníkov konania, ktorí vystupovali ako nadobúdatelia nákladných vozidiel, na ktoré by sa mohlo vzťahovať porušenie konštatované rozhodnutím z 19. júla 2016, na Juzgado de lo Mercantil n° 7 de Barcelona (Obchodný súd č. 7 Barcelona, Španielsko) návrh na sprístupnenie rôznych dôkazov, ktorých držiteľmi sú dotknutí výrobcovia, s cieľom domáhať sa náhrady škody vyplývajúcej z porušenia konštatovaného v rozhodnutí z 19. júla 2016. V tejto súvislosti títo účastníci konania tvrdili, že potrebujú získať určité dôkazy na vyčíslenie umelého navýšenia cien,

²⁷ Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike III.1 s názvom „Príkaz na sprístupnenie dôkazov, ktorých držiteľom je žalovaný alebo tretia osoba“.

²⁸ Rozhodnutie Komisie C(2016) 4673 final týkajúce sa konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP (Vec AT.39824 – Nákladné vozidlá).

²⁹ Článok 101 ZFEÚ a článok 53 Dohody o EHP.

najmä preto, aby mohli porovnať odporúčané ceny pred vznikom dotknutého kartelu, počas jeho trvania a po jeho skončení. Dotknutí výrobcovia vyjadrili nesúhlas s týmto návrhom, pričom okrem iného tvrdili, že niektoré požadované dokumenty sa musia vyhotoviť ad hoc.

Vzhľadom na to, že prístup k dôkazom uvedeným v spornom návrhu bol založený na ustanovení španielskej právnej úpravy, ktorou sa preberá článok 5 ods. 1 smernice 2014/104, Obchodný súd č. 7 Barcelona položil Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku, ktorou sa v podstate pýtal, či predloženie relevantných dôkazov, uvedené v tomto článku, ktorých držiteľom je žalovaný alebo tretia osoba, sa týka len dokumentov, ktorých držiteľmi sú žalovaní alebo tretia osoba a ktoré už existujú, alebo či naopak môže ísť aj o nové dokumenty, ktoré by uvedené osoby museli vytvoriť zhromaždením alebo zatriedením údajov, ktoré majú.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor spresnil podmienky časovej pôsobnosti článku 5 ods. 1 smernice 2014/104, pričom na úvod pripomenul, že článok 22 tejto smernice výslovne stanovuje podmienky časovej pôsobnosti jej ustanovení podľa toho, či z hľadiska práva Únie ide alebo nejde o hmotnoprávne ustanovenia.

V prejednávanej veci Súdny dvor uviedol, že možnosť nariadiť predloženie relevantných dôkazov, ktorých držiteľmi sú žalovaný alebo tretia osoba, za podmienok stanovených v článku 5 ods. 1 prvom pododseku smernice 2014/104 patrí medzi osobitné právomoci, ktoré musia mať vnútroštátne súdy v rámci preskúmania sporov týkajúcich sa žalôb o náhradu škody v súvislosti s náhradou ujmy spôsobenej v dôsledku porušenia práva hospodárskej súťaže. Prostredníctvom tejto požiadavky je cieľom tohto ustanovenia napraviť informačnú asymetriu, ktorá v zásade charakterizuje tieto spory v neprospech poškodeného. Jeho predmet sa však týka len procesných opatrení uplatňujúcich sa pred vnútroštátnymi súdmi bez toho, aby bolo priamo dotknuté právne postavenie účastníkov konania.

Za týchto okolností článok 5 ods. 1 prvý pododsek smernice 2014/104 nepatrí medzi hmotnoprávne ustanovenia tejto smernice v zmysle jej článku 22 ods. 1, ale medzi „ostatné“ ustanovenia uvedené v článku 22 ods. 2 uvedenej smernice, ktoré toto ustanovenie uvádza ako uplatniteľné na žaloby podané po 26. decembri 2014. Z toho vyplýva, že článok 5 ods. 1 prvý pododsek smernice 2014/104 sa uplatňuje na žalobu podanú na vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania, keďže táto žaloba bola podaná 25. marca 2019.

Rozsudok z 12. januára 2023, RegioJet (C-57/21, [EU:C:2023:6](#))³⁰

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Zneužitie dominantného postavenia – Pravidlá upravujúce žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie – Smernica 2014/104/EÚ – Články 5 a 6 – Sprístupňovanie dôkazov – Dôkazy zo spisu orgánu hospodárskej súťaže – Konanie prebiehajúce pred Európskou komisiou týkajúce sa porušenia pravidiel hospodárskej súťaže – Vnútroštátne konanie o žalobe o náhradu škody týkajúce sa rovnakého porušenia – Podmienky týkajúce sa sprístupnenia dôkazov“

Súdny dvor týmto rozsudkom vydaným v prejudiciálnom konaní konštatoval, že články 5 a 6 smernice 2014/104, ktoré sa týkajú jednak sprístupňovania relevantných dôkazov, ktoré má k dispozícii žalovaný alebo tretia osoba, a jednak sprístupňovania dôkazov zo spisu orgánu hospodárskej súťaže, majú povahu procesných ustanovení podľa článku 22 ods. 2 uvedenej smernice.

V priebehu roka 2015 spoločnosť RegioJet, ktorá je osobným železničným dopravcom na trati Praha – Ostrava, podala na Městský soud v Praze (Mestský súd Praha, Česká republika) žalobu o náhradu škody proti spoločnosti České dráhy, českému národnému železničnému dopravcovi, ktorou sa domáhala náhrady škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže, ktorého sa údajne dopustila táto neskôr uvedená spoločnosť.

V roku 2012 začal český orgán ochrany hospodárskej súťaže správne konanie týkajúce sa možného zneužitia dominantného postavenia zo strany spoločnosti České dráhy, ktoré bolo prerušené v roku 2016 po tom, čo Európska komisia začala konanie týkajúce sa tých istých konaní.

V rámci svojej žaloby o náhradu škody RegioJet podala na Mestský súd Praha žiadosť o sprístupnenie viacerých dokumentov, o ktorých predpokladala, že boli v držbe spoločnosti České dráhy. Český orgán ochrany hospodárskej súťaže však uviedol, že požadované dokumenty, ktoré má v rámci správneho konania k dispozícii, rovnako ako ostatné požadované dokumenty, ktoré spolu tvoria ucelený súbor, nemôžu byť sprístupnené, a to až do právoplatného skončenia tohto konania.

Po vypočutí Komisie v tejto veci však Mestský súd Praha vyhovel žiadosti o sprístupnenie dokumentov a nariadil spoločnosti České dráhy, aby založila do spisu dokumenty obsahujúce informácie, ktoré táto spoločnosť výslovne vypracovala na účely konania pred českým orgánom ochrany hospodárskej súťaže, ako aj informácie uchovávané mimo rámca tohto konania. Ten istý súd tiež rozhodol o prerušení konania vo veci samej týkajúceho sa žaloby o náhradu škody až do skončenia konania začatého Komisiou.

³⁰ Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike III.2 s názvom „Príkaz na sprístupnenie dôkazov v prípade existencie prebiehajúceho konania pred Komisiou“.

Rozhodnutie nariaďujúce sprístupnenie dokumentov potvrdil v odvolacom konaní Vrchní soud v Praze (Vyšší soud Praha, Česká republika), ktorý s cieľom zabezpečiť ochranu sprístupnených dôkazov uložil tieto do súdnej úschovy.

Nejvyšší soud (Najvyšší soud, Česká republika), ktorý mal ako súd rozhodujúci o kasačnom opravnom prostriedku rozhodnúť o zákonnosti rozhodnutia Vyššieho súdu Praha, rozhodol položiť Súdnemu dvoru otázku týkajúcu sa výkladu smernice 2014/104 o odškodnení obetí protisúťažných postupov, ktorej články 5 a 6 stanovujú pravidlá v oblasti sprístupňovania dôkazov požadovaných na účely žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie³¹.

Posúdenie Súdny dvorom

Súdny dvor pripomenul, že smernica 2014/104 výslovne uvádza podmienky uplatnenia svojich ustanovení z časového hľadiska, v závislosti od toho, či ide alebo nejde o hmotnoprávne ustanovenia z hľadiska práva Únie.

V prejednávanej veci Súdny dvor uviedol, že možnosť uložiť povinnosť sprístupniť relevantné dôkazy, ktoré má vo vlastníctve žalovaný alebo tretia osoba, za podmienok stanovených v článkoch 5 a 6 smernice 2014/104, sa týka len procesných opatrení uplatniteľných pred vnútroštátnymi súdmi bez toho, aby sa priamo dotýkala právneho postavenia účastníkov konania.

Za týchto podmienok na jednej strane článku 5 a 6 smernice 2014/104 nepatria medzi hmotnoprávne ustanovenia tejto smernice v zmysle jej článku 22 ods. 1 a sú preto súčasťou iných ustanovení uvedených v článku 22 ods. 2 uvedenej smernice, ktoré sa podľa tohto ustanovenia uplatňujú na žaloby podané po 26. decembri 2014. Na druhej strane vzhľadom na to, že český zákonodarca rozhodol, že vnútroštátne ustanovenia, ktorými sa preberajú procesné ustanovenia smernice 2014/104, sa priamo a bezpodmienečne uplatňujú aj na žaloby podané pred dátumom jej prebratia do vnútroštátneho práva, avšak po 26. decembri 2014, vyplýva z toho, že články 5 a 6 uvedenej smernice sú uplatniteľné na žalobu, o ktorej vnútroštátny súd rozhoduje, keďže bola podaná v roku 2015.

³¹ Článok 5 tejto smernice stanovuje pravidlá, ktoré spoločne tvoria všeobecný režim sprístupňovania dôkazov požadovaných na účely žalôb podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody spôsobenej porušením ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Únie. Článok 6 uvedenej smernice dopĺňa toto ustanovenie o osobitné pravidlá sprístupňovania dôkazov zo spisov orgánov poverených presadzovaním pravidiel hospodárskej súťaže.

2.2.2. Ustanovenia upravujúce vyčíslenie škody

Rozsudok z 22. júna 2022, Volvo a DAF Trucks (C-267/20, [EU:C:2022:494](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Kartely – Článok 101 ZFEÚ – Smernica 2014/104/EÚ – Články 10, 17 a 22 – Žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením ustanovení práva hospodárskej súťaže Európskej únie – Premlčacia lehota – Vyvrátiteľná domnienka škody – Vyčíslenie spôsobenej škody – Oneskorené prebratie smernice – Časová pôsobnosť – Hmotnoprávne a procesné ustanovenia“

V tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie³², Súdny dvor uviedol, že cieľom článku 17 ods. 1 smernice 2014/104 je najmä zabezpečiť vnútroštátnym súdom možnosť odhadom stanoviť výšku spôsobenej škody, ak je prakticky nemožné alebo nadmerne ťažké škodu presne vyčíslieť na základe dostupných dôkazov, pričom cieľom tohto ustanovenia je zmierniť požiadavky na dokazovanie stanovené na účely určenia výšky škody vyplývajúcej z porušenia pravidiel práva hospodárskej súťaže.

Vzhľadom na svoju judikatúru, podľa ktorej sa pravidlá týkajúce sa dôkazného bremena a požiadaviek na dokazovania v zásade považujú za procesné pravidlá, Súdny dvor dospel k záveru, že článok 17 ods. 1 smernice 2014/104 je procesným ustanovením v zmysle tejto smernice, pre ktoré je vylúčené uplatnenie preberajúcich ustanovení na žaloby podané pred 26. decembrom 2014.

Keďže RM podala svoju žalobu 1. apríla 2018, táto žaloba, hoci sa týka porušenia, ktoré sa skončilo pred nadobudnutím účinnosti smernice 2014/104, spadá do časovej pôsobnosti článku 17 ods. 1 tejto smernice.

2.3. Časová pôsobnosť ustanovení smernice potvrdzujúcich existujúcu judikatúru

Rozsudok zo 16. februára 2023, Tráficos Manuel Ferrer (C-312/21, [EU:C:2023:99](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Náhrada škody spôsobenej postupom zakázaným podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ – Rozhodnutie Komisie konštatujúce existenciu tajných dohôd o určovaní cien a zvýšení hrubých cien nákladných vozidiel v Európskom hospodárskom priestore (EHP) – Vnútroštátne pravidlo občianskeho súdneho konania, ktoré v prípade čiastočného vyhovenia návrhu stanovuje, že každý účastník konania znáša svoje trovy konania s výnimkou zneužívajúceho konania – Procesná autonómia členských štátov – Zásady

³² Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.2.1.1 s názvom „Ustanovenia upravujúce premlčaciu lehotu na podanie žalôb o náhradu škody“. Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike I.2.1.3 s názvom „Ustanovenia stanovujúce vyvrátiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie škody spôsobenej kartelovou dohodou“ a v rubrike V „Pravidlá týkajúce sa premlčacích lehôt“.

účinnosti a rovnocennosti – Smernica 2014/104/EÚ – Ciele a celková rovnováha – Článok 3 – Právo na úplnú náhradu utrpenej škody – Článok 11 ods. 1 – Nerozdielna zodpovednosť páchatelov porušenia práva hospodárskej súťaže – Článok 17 ods. 1 – Možnosť vnútroštátneho súdu odhadnúť škodu – Podmienky – Prakticky nemožná alebo nadmerne sťažená povaha kvantifikovania škody – Článok 22 – Časová uplatniteľnosť“

V tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie³³, Súdny dvor konštatoval, že tým, že v článku 3 ods. 1 smernice 2014/104 sa pripomína povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá utrpela škodu spôsobenú porušením práva hospodárskej súťaže, mala možnosť domáhať sa úplnej náhrady tejto škody, a jej definovaním v článku 3 ods. 2 tejto smernice ako práva na náhradu skutočnej škody, ušlého zisku, ako aj platbu úroku, mal normotvorca Únie v úmysle potvrdiť existujúcu judikatúru, ako to vyplýva z odôvodnenia 12 uvedenej smernice, a tak vnútroštátne opatrenia, ktorými sa tieto ustanovenia preberajú, sa musia nevyhnutne uplatňovať s okamžitým účinkom na všetky žaloby o náhradu škody, ktoré patria do pôsobnosti tej istej smernice, ako to potvrdzuje jej článok 22 ods. 2.

Rovnako článok 11 ods. 1 smernice 2014/104 v rozsahu, v akom stanovuje možnosť účastníka konania, ktorý podal žalobu o náhradu škody založenú na existencii škody spôsobenej protisúťažným správaním, smerovať túto žalobu iba voči jednej z osôb, ktoré sa tohto správania dopustili, treba považovať za ustanovenie, ktoré kodifikuje judikatúru Súdneho dvora a patrí medzi ustanovenia uvedenej smernice, v prípade ktorých sa vnútroštátne opatrenia na ich prebratie uplatňujú okamžite.

II. Subjekty povinné na náhradu škody

Rozsudok zo 14. marca 2019, Skanska Industrial Solutions a i. (C-724/17, [EU:C:2019:204](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Článok 101 ZFEÚ – Náhrada škody spôsobenej kartelom, ktorý je podľa tohto článku zakázaný – Určenie subjektov povinných na náhradu škody – Právne nástupníctvo právnických osôb – Pojem „podnik“ – Kritérium hospodárskej kontinuity“

V tomto prejudiciálnom konaní Súdny dvor poskytol spresnenia, pokiaľ ide o identifikáciu povinného na náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže v prípade právneho nástupníctva právnych subjektov.

³³ Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.1 s názvom „Vecná pôsobnosť“. Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike IV s názvom „Odhad škody“.

Kartel sa uskutočňoval vo Fínsku v rokoch 1994 až 2002. Uvedený kartel, ktorý sa týkal rozdelenia trhu, cien a predkladania ponúk na balíky služieb, pokrýval celý tento členský štát a mohol mať vplyv aj na obchod medzi členskými štátmi. Od roku 2000 do roku 2003 nadobudli žalované spoločnosti všetky akcie viacerých účastníkov kartelu, ktoré následne zrušili v dôsledku postupov dobrovoľnej likvidácie. Rozsudkom z 29. septembra 2009 Korkein hallinto-oikeus (Najvyšší správny súd, Fínsko) uložil účastníkom kartelu sankcie za porušenie fínskeho zákona o ochrane hospodárskej súťaže a ustanovení Zmluvy o FEÚ týkajúcich sa kartelov.

Na základe tohto rozsudku fínske mesto Vantaa zamýšľalo získať od nadobúdajúcich spoločností z titulu náhrady škody spôsobenej kartelom náhradu škody a vyplatenie zodpovedajúcich úrokov, čo jej však bolo zamietnuté z dôvodu, že pravidlá občianskoprávnej zodpovednosti uvedené vo fínskom práve stanovujú, že za škodu je zodpovedný len právny subjekt, ktorý ju spôsobil.

Svojou prvou a druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýtal, či sa majú ustanovenia Zmluvy o FEÚ týkajúce sa kartelov vykladať v tom zmysle, že v situácii, o akú ide vo veci samej, môžu nadobúdajúce spoločnosti zodpovedať za škodu spôsobenú týmto kartelom.

Súdny dvor rozhodol, že otázka určenia subjektu, ktorý je povinný nahradiť škodu spôsobenú kartelom, je priamo upravená právom Únie. Vzhľadom na to, že zodpovednosť za škodu vyplývajúcu z porušenia pravidiel hospodárskej súťaže Únie má osobnú povahu, je úlohou podniku, ktorý porušuje tieto pravidlá, zodpovedať za škodu spôsobenú porušením. Subjektmi povinnými nahradiť škodu spôsobenú kartelovou dohodou alebo postupom zakázaným článkom 101 ZFEÚ sú podniky v zmysle tohto ustanovenia, ktoré sa zúčastnili na tejto kartelovej dohode alebo na tomto postupe.

Tvrdenie Európskej komisie, podľa ktorého z článku 11 ods. 1 smernice 2014/104 vyplýva, že vnútroštátnemu právnemu poriadku každého členského štátu prináleží určiť subjekt povinný nahradiť túto škodu pri dodržaní zásad ekvivalencie a efektivity, nespochybňuje tento výklad.

Toto ustanovenie smernice 2014/104, ktorá však nie je uplatniteľná *ratione temporis* na skutkové okolnosti, o ktoré ide vo veci samej, sa netýka určenia subjektov povinných nahradiť takúto škodu, ale rozdelenia zodpovednosti medzi týmito subjektmi, a preto členským štátom nezveruje právomoc, aby určili tieto subjekty.

Naopak uvedené ustanovenie, podobne ako článok 1 smernice 2014/104 s názvom „Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti“, vo svojom odseku 1 prvej vete potvrdzuje, že subjektmi zodpovednými za škodu spôsobenú porušením práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže sú „podniky“, ktoré sa dopustili tohto porušenia.

Po tomto spresnení Súdny dvor pripomenul, že pojem „podnik“ v zmysle článku 101 ZFEÚ zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od právneho postavenia tohto subjektu a spôsobu jeho financovania a označuje

hospodársku jednotku, aj keď je táto jednotka z právneho hľadiska zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb.

Pokiaľ totiž subjekt, ktorý sa dopustil porušenia pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže, je predmetom právnej alebo organizačnej zmeny, táto zmena nemá nevyhnutne za následok vytvorenie nového podniku, zbaveného zodpovednosti za správanie subjektu predchodcu, ktoré bolo v rozpore s pravidlami hospodárskej súťaže, ak z hospodárskeho hľadiska existuje totožnosť medzi oboma subjektmi. Ak by sa totiž podniky zodpovedné za škodu spôsobenú porušením pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže mohli vyhnúť svojej zodpovednosti iba tým, že ich identita sa zmenila v dôsledku reštrukturalizácie, prevodov alebo iných právnych alebo organizačných zmien, bol by ohrozený cieľ sledovaný týmto systémom, ako aj potrebný účinok uvedených pravidiel.

V prejednávanej veci sa zdá, že existuje hospodárska kontinuita medzi nadobúdajúcimi spoločnosťami na jednej strane a spoločnosťami, ktoré sa zúčastnili na predmetnom karteli, na druhej strane. Nadobúdajúce spoločnosti teda prebrali zodpovednosť posledných uvedených spoločností za škodu, ktorá bola spôsobená predmetným kartelom.

Rozsudok zo 6. októbra 2021 (veľká komora), Sumal (C-882/19, [EU:C:2021:800](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Náhrada škody spôsobenej postupom zakázaným článkom 101 ods. 1 ZFEÚ – Určenie subjektov zodpovedných za nápravu – Žaloba o náhradu škody podaná proti dcérskej spoločnosti materskej spoločnosti a v nadväznosti na rozhodnutie konštatujúce účasť tejto jedinej materskej spoločnosti na karteli – Pojem ‚podnik‘ – Pojem ‚hospodárska jednotka‘“

Pri výklade pojmu „podnik“ použitého v článku 101 ZFEÚ Súdny dvor spresnil podmienky, za ktorých majú osoby poškodené kartelom zakázaným týmto článkom právo podať žalobu o náhradu spôsobenej škody proti dcérskej spoločnosti materskej spoločnosti, ktorej účasť na tomto porušení bola konštatovaná rozhodnutím Komisie.

V rokoch 1997 až 1999 spoločnosť Sumal SL kúpila dve nákladné vozidlá od spoločnosti Mercedes Benz Trucks España SL (ďalej len „MBTE“), ktorá je dcérskou spoločnosťou skupiny Daimler, ktorej materskou spoločnosťou je Daimler AG.

Rozhodnutím z 19. júla 2016³⁴ Európska komisia konštatovala, že Daimler AG tým, že od januára 1997 do januára 2011 uzavrela so štrnástimi ďalšími európskymi výrobcami nákladných vozidiel dohody týkajúce sa určovania cien a zvýšenia brutto cien nákladných

³⁴ Rozhodnutie C(2016) 4673 final týkajúce sa konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o EHP (vec AT.39824 – Nákladné vozidlá), ktorého zhrnutie bolo uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie zo 6. apríla 2017 (Ú. v. EÚ C 108, 2017, s. 6).

vozidiel v Európskom hospodárskom priestore (EHP), porušila právne predpisy Únie zakazujúce kartely³⁵.

V nadväznosti na toto rozhodnutie Sumal podala proti spoločnosti MBTE žalobu o náhradu škody s návrhom na zaplatenie sumy 22 404,35 eura za škodu vyplývajúcu z tohto kartelu. Juzgado de lo Mercantil n°07 de Barcelona (Obchodný súd č. 7 Barcelona, Španielsko) však žalobu spoločnosti Sumal zamietol z dôvodu, že rozhodnutie Komisie sa netýka spoločnosti MBTE.

Sumal podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Audiencia Provincial de Barcelona (Provinčný súd Barcelona, Španielsko). V tejto súvislosti sa tento súd pýtal, či môže byť žaloba o náhradu škody podaná proti dcérskej spoločnosti v nadväznosti na rozhodnutie Komisie konštatujúce protisúťažné postupy jej materskej spoločnosti a prípadne za akých podmienok. Tento súd tak rozhodol prerušiť konanie a položiť túto otázku Súdnemu dvoru prostredníctvom návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

Posúdenie Súdnym dvorom

V súlade s ustálenou judikatúrou je každá osoba oprávnená požadovať od „podnikov“, ktoré sa podieľali na kartelovej dohode alebo na postupoch zakázaných podľa článku 101 ZFEÚ, náhradu škody spôsobenej týmito protisúťažnými postupmi.

Vzhľadom na to, že tieto žaloby o náhradu škody sú neoddeliteľnou súčasťou systému vykonávania pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže rovnako ako ich uplatňovanie orgánmi verejnej moci, pojem „podnik“ v zmysle článku 101 ZFEÚ nemôže mať rozdielny význam v kontexte ukladania pokút „podnikom“ („*public enforcement*“) Komisiou a v rámci žalôb o náhradu škody podaných proti týmto „podnikom“ na vnútroštátnych súdoch („*private enforcement*“).

V tejto súvislosti zo znenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ vyplýva, že autori Zmlúv sa rozhodli použiť tento pojem „podnik“ na označenie autora porušenia podľa práva hospodárskej súťaže, ktoré možno sankcionovať podľa tohto ustanovenia, a nie iné pojmy, ako sú pojmy „spoločnosť“ alebo „právnická osoba“.

Rovnako zo smernice 2014/104 a najmä jej článku 2 bodu 2 vyplýva, že normotvorca definoval „porušiteľa“, ktorému podľa tej istej smernice prináleží nahradiť škodu spôsobenú porušením práva hospodárskej súťaže pripísateľným tomuto porušiteľovi, ako „podnik alebo združenie podnikov, ktoré sa dopustili porušenia práva hospodárskej súťaže“.

Podľa judikatúry Súdného dvora pojem „podnik“ v zmysle článku 101 ZFEÚ pritom zahŕňa každý subjekt vykonávajúci hospodársku činnosť nezávisle od právneho postavenia tohto subjektu a spôsobu jeho financovania a označuje tak hospodársku

³⁵ Článok 101 ZFEÚ a článok 53 Dohody o EHP.

jednotku, aj keď je táto jednotka z právneho hľadiska zložená z viacerých fyzických alebo právnických osôb.

Ak sa preukáže, že spoločnosť patriaca do takejto hospodárskej jednotky porušila článok 101 ods. 1 ZFEÚ, takže „podnik“, ktorého je súčasťou, sa dopustil porušenia tohto ustanovenia, pojem „podnik“ a prostredníctvom neho pojem „hospodárska jednotka“ automaticky zakladajú spoločnú a nerozdielnú zodpovednosť subjektov, ktoré tvoria hospodársku jednotku v čase, keď došlo k porušeniu.

V tejto súvislosti Súdny dvor okrem iného uviedol, že pojem „podnik“ použitý v článku 101 ZFEÚ je funkčným pojmom, takže hospodárska jednotka, ktorá ho predstavuje, musí byť identifikovaná z hľadiska predmetu dotknutej dohody.

Ak teda bola existencia porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ preukázaná u materskej spoločnosti, osoba poškodená týmto porušením je oprávnená domáhať sa určenia občianskoprávnej zodpovednosti dcérskej spoločnosti tejto materskej spoločnosti pod podmienkou, že poškodená osoba preukáže, že vzhľadom jednak na hospodárske, organizačné a právne väzby medzi týmito dvoma právnymi subjektmi a jednak na existenciu konkrétnej väzby medzi hospodárskou činnosťou tejto dcérskej spoločnosti a predmetom porušenia, za ktoré materská spoločnosť nesie zodpovednosť, uvedená dcérska spoločnosť tvorila so svojou materskou spoločnosťou hospodársku jednotku.

III. Sprístupňovanie dôkazov vo vnútroštátnych konaniach

1. Príkaz na sprístupnenie dôkazov, ktorých držiteľom je žalovaný alebo tretia osoba

Rozsudok z 10. novembra 2022, PACCAR a i. (C-163/21, [EU:C:2022:863](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Náhrada ujmy spôsobenej postupom zakázaným podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ – Tajné dohody o určení cien a zvyšovaní hrubých cien nákladných vozidiel v Európskom hospodárskom priestore (EHP) – Smernica 2014/104/EÚ – Pravidlá upravujúce žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody spôsobenej porušením ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie – Článok 22 ods. 2 – Uplatniteľnosť ratione temporis – Článok 5 ods. 1 prvý pododsek – Pojem relevantné dôkazy, ktorých držiteľom je žalovaný alebo tretia osoba – Článok 5 ods. 2 – Predloženie určitých dôkazov alebo relevantných kategórií dôkazov na základe primerane dostupných skutkových údajov – Článok 5 ods. 3 – Preskúmanie primeranosti žiadosti o predloženie dôkazov – Zváženie legitímnych záujmov účastníkov konania a tretích osôb – Rozsah povinností vyplývajúcich z týchto ustanovení“

V tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie³⁶, Súdny dvor podal výklad článku 5 ods. 1 prvého pododseku smernice 2014/104 v tom zmysle, že návrh na predloženie dôkazov sa za určitých podmienok môže týkať dôkazov, ktoré sa majú vytvoriť ako nové zhromaždením alebo zatriedením informácií, ktorých držiteľom je osoba, voči ktorej návrh smeruje.

V tejto súvislosti Súdny dvor najprv konštatoval, že hoci znenie tohto ustanovenia vedie k záveru, že návrh na predloženie dôkazov sa môže týkať iba už existujúcich dôkazov, pri jeho výklade je potrebné zohľadniť aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou.

Pokiaľ ide na jednej strane o kontext článku 5 ods. 1 prvého pododseku smernice 2014/104, Súdny dvor uviedol, že definícia pojmu „dôkazy“ uvedená v článku 2 bode 13 tejto smernice, ktorá sa vzťahuje na „všetky druhy dôkazných prostriedkov, ktoré sú prípustné na konajúcom vnútroštátnom súde, a to najmä dokumenty a všetky ďalšie predmety obsahujúce informácie, bez ohľadu na to, na akom nosiči sa tieto informácie uchovávajú“, neumožňuje domnievať sa, že dôkazy, ktorých predloženie sa požaduje, nevyhnutne zodpovedajú „dokumentom“, ktoré už existujú. V tejto súvislosti sa Súdny dvor domnieval, že odkaz na dôkazy, ktorých „[držiteľom]“ je žalovaný alebo tretia osoba, iba zohľadňuje skutkovú situáciu týkajúcu sa informačnej asymetrie, ktorá už bola uvedená a ktorú chce normotvorca Únie napraviť.

Podľa Súdneho dvora je táto analýza potvrdená výkladom článku 5 ods. 1 prvého pododseku smernice 2014/104 z hľadiska odsekov 2 a 3 toho istého článku, ktoré od vnútroštátnych súdov v uvedenom poradí vyžadujú, aby zabezpečili dodržanie požiadavky špecifickosti návrhu na predloženie dôkazov, ako aj zásady proporcionality.

Pokiaľ ide na druhej strane o účel článku 5 ods. 1 prvého pododseku smernice 2014/104, Súdny dvor pripomenul, že prijatie smernice 2014/104 vyplýva z toho, že normotvorca Únie zistil nedostatočnosť boja voči protisúťažnému správaniu zo strany Európskej komisie a vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže na účely zaručenia úplného dodržiavania pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže, a teda potrebu uľahčiť možnosť súkromnej sféry zúčastniť sa na peňažnej sankcii a tým na predchádzaní takémuto správaniu. Osobitné právomoci, ktoré musia mať vnútroštátne súdy, aby napravili informačnú asymetriu medzi dotknutými účastníkmi, pritom prispievajú k dosiahnutiu tohto cieľa.

Z tohto hľadiska Súdny dvor usúdil, že vopred obmedziť dôkazy, ktorých predloženie možno požadovať, len na už existujúce dokumenty, ktorých držiteľom je žalovaný alebo tretia osoba, by v niektorých prípadoch mohlo byť v rozpore s prvým cieľom sledovaným smernicou 2014/104.

³⁶ Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.2.2.1 s názvom „Ustanovenia, ktorých cieľom je poskytnúť vnútroštátnym súdom možnosť nariadiť sprístupnenie dôkazov“.

Súdny dvor napokon napriek tomu zdôraznil, že takýto výklad článku 5 ods. 1 prvého pododseku smernice 2014/104 nijako neovplyvňuje uplatnenie mechanizmu vyváženia prítomných záujmov, ako vyplýva z odsekov 2 a 3 toho istého článku. Vzhľadom na to, že ustanovenia tejto smernice sa musia uplatňovať pri dodržaní základných práv a zásad uznaných Chartou základných práv Európskej únie, totiž vnútroštátnym súdom rozhodujúcim o návrhoch na predloženie dôkazov prislúcha, aby v súlade s článkom 5 ods. 2 a 3 smernice obmedzili predloženie takýchto dôkazov na to, čo je relevantné, primerané a nevyhnutné, berúc do úvahy oprávnené záujmy a základné práva účastníka, voči ktorému návrh smeruje.

Súdny dvor tak dospel k záveru, že článok 5 ods. 1 prvý pododsek smernice 2014/104 sa má vykladať v tom zmysle, že relevantné dôkazy, ktorých držiteľom je žalovaný alebo tretia osoba a ktorých predloženie môžu vnútroštátne súdy nariadiť, sa neobmedzujú len na dokumenty, ktorých sú držiteľmi a ktoré už existujú, ale zahŕňajú aj tie, ktoré účastník konania, voči ktorému smeruje návrh na predloženie dôkazov, musí vytvoriť ako nové zhromaždením alebo zatriedením informácií, poznatkov alebo údajov, ktorých je držiteľom, s výhradou prísneho dodržania povinnosti, ktorá týmto súdom vyplýva z odsekov 2 a 3 tohto článku, obmedziť predloženie dôkazov na to, čo je relevantné, primerané a nevyhnutné vzhľadom na oprávnené záujmy a základné práva osoby, voči ktorej návrh smeruje.

2. Príkaz na sprístupnenie dôkazov v prípade existencie prebiehajúceho konania pred Komisiou

Rozsudok z 12. januára 2023, RegioJet (C-57/21, [EU:C:2023:6](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Zneužitie dominantného postavenia – Pravidlá upravujúce žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie – Smernica 2014/104/EÚ – Články 5 a 6 – Sprístupňovanie dôkazov – Dôkazy zo spisu orgánu hospodárskej súťaže – Konanie prebiehajúce pred Európskou komisiou týkajúce sa porušenia pravidiel hospodárskej súťaže – Vnútroštátne konanie o žalobe o náhradu škody týkajúce sa rovnakého porušenia – Podmienky týkajúce sa sprístupnenia dôkazov“

V tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie³⁷, Súdny dvor spresnil podmienky, za akých môže vnútroštátny súd rozhodujúci o žalobe o náhradu škody spôsobenej kartelovou dohodou nariadiť sprístupnenie relevantných dôkazov napriek prerušeniu súdneho konania vzhľadom na konanie prebiehajúce pred Komisiou týkajúce sa predmetného kartelu.

³⁷ Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.2.2.1 s názvom „Ustanovenia, ktorých cieľom je poskytnúť vnútroštátnym súdom možnosť nariadiť sprístupnenie dôkazov“.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že ustanovenia uplatniteľné na sprístupňovanie dokumentov uvedené v článkoch 5 až 8 smernice 2014/104 odrážajú rovnováhu medzi účinnosťou žalôb orgánov na ochranu hospodárskej súťaže na jednej strane a účinnosťou žalôb o náhradu škody podaných osobami, ktoré sa považujú za poškodené protisúťažným konaním, na strane druhej.

Vzhľadom na asymetriu informácií, ktorá je často charakteristická pre spory vyplývajúce zo žalôb o náhradu škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže, je teda cieľom smernice 2014/104 zlepšiť osobám poškodeným v dôsledku protisúťažného konania prístup k dôkazom, avšak pre tento prístup stanovuje takisto striktný rámec.

Po prvé článok 5 smernice 2014/104 stanovuje niekoľko pravidiel všeobecnej povahy o sprístupňovaní dôkazov v konaniach o žalobách o náhradu škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže.

Po druhé článok 6 tejto smernice stanovuje osobitné pravidlá pre sprístupňovanie dôkazov obsiahnutých v spise orgánu hospodárskej súťaže, ktoré svedčia najmä o rozdielnej úrovni ochrany v závislosti od požadovaných informácií a o potrebe zabezpečiť účinnosť konaní vedených vo verejnoprávnej sfére. Toto ustanovenie totiž rozlišuje viacero kategórií dôkazov.

Po tretie treba uviesť, ako to vyplýva z článku 5 ods. 3 a článku 6 ods. 4 smernice 2014/104, že táto smernica takto stanovuje osobitný režim pre žiadosti o sprístupnenie dôkazov, v rámci ktorého sa týmto žiadostiam nevyhovuje automaticky, ale posudzujú sa s ohľadom na zásadu primeranosti a na okolnosti a dotknuté oprávnené záujmy. Vnútroštátny súd, ktorému je vec predložená, je preto povinný vykonať prísne preskúmanie primeranosti, pričom v prípade potreby zohľadní stanoviská, ktoré môže príslušný orgán hospodárskej súťaže vyjadriť pred týmto súdom v súlade s článkom 6 ods. 11 smernice 2014/104.

Vzhľadom na tieto spresnenia Súdny dvor najprv skúmal prejudiciálnu otázku, či vnútroštátny súd, ktorému bola predložená žaloba o náhradu škody týkajúca sa porušenia práva hospodárskej súťaže, môže nariadiť sprístupnenie dôkazov a zároveň prerušiť súdne konanie v súvislosti so správnym konaním Komisie, ktoré ešte nebolo skončené.

V tejto súvislosti Súdny dvor konštatoval, že článok 16 ods. 1 nariadenia 1/2003 skutočne ukladá vnútroštátnym súdom povinnosť, aby sa vyhli prijímaniu rozhodnutí, ktoré by boli v rozpore s rozhodnutím, ktoré Komisia zamýšľa prijať v konaní, ktoré začala, a aby na tento účel posúdili, či je potrebné konanie prerušiť. Okrem toho z ustanovení smernice 2014/104 v ich vzájomnom spojení vyplýva, že táto smernica neukladá vnútroštátnym súdom povinnosť prerušiť svoje konanie o žalobách o náhradu škody v súvislosti s porušením pravidiel hospodárskej súťaže z dôvodu začatia konania pred Komisiou týkajúceho sa tých istých porušení.

V tejto súvislosti Súdny dvor spresnil, že ak vnútroštátny súd nariadi účastníkom konania alebo tretím osobám sprístupniť dôkazy v rámci konania o náhradu škody, ktoré bolo prerušené z dôvodu začatia konania Komisiou, uvedený súd v zásade neprijíma rozhodnutie, ktoré by mohlo byť v rozpore s rozhodnutím, ktoré Komisia zamýšľa prijať.

Vnútroštátny súd však musí obmedziť sprístupnenie dôkazov na to, čo je striktné relevantné, primerané a nevyhnutné, pričom však musí zabrániť tomu, aby takéto sprístupnenie mohlo neprimerane zasahovať do prebiehajúceho vyšetrovania vedeného Komisiou. Na tento účel musí vykonať náročné preskúmanie relevantnosti požadovaných dôkazov, vzťahu medzi týmito dôkazmi a podaným nárokom na náhradu škody, dostatočnej miery presnosti týchto dôkazov a ich primeranosti. V tejto súvislosti musí vnútroštátny súd zohľadniť aj skutočnosť, či konanie o žalobe o náhradu škody bolo alebo nebolo prerušené.

Súdny dvor ďalej uviedol, že prerušenie vnútroštátneho správneho konania až do ukončenia vyšetrovania Komisie v dotknutej veci predstavuje len predbežné opatrenie, ktoré nemožno považovať za ukončenie tohto konania.

Súdny dvor okrem toho konštatoval, že vnútroštátna právna úprava, ktorá dočasne obmedzuje sprístupňovanie všetkých informácií predložených v priebehu správneho konania vo veciach hospodárskej súťaže, nie je v súlade s článkom 6 ods. 5 písm. a) a článkom 6 ods. 9 smernice 2014/104.

Zo znenia článku 6 ods. 5 smernice 2014/104 v spojení s jej odôvodnením 25 jednoznačne vyplýva, že dočasná ochrana poskytnutá podľa tohto ustanovenia sa netýka všetkých informácií, ktoré boli predložené orgánu hospodárskej súťaže, ale iba informácií, ktoré boli osobitne vypracované na účely konania vedeného týmto orgánom.

Tento záver potvrdzuje systémový výklad smernice 2014/104. V tejto súvislosti Súdny dvor najmä zdôraznil, že umožniť členským štátom rozšíriť rozsah informácií, ktorých sprístupnenie možno nariadiť až po skončení konania v zmysle článku 6 ods. 5 tejto smernice, by viedlo k obmedzenejšiemu sprístupňovaniu dôkazov, v rozpore s logikou článku 5 ods. 8 uvedenej smernice, ktorý výslovne oprávňuje členské štáty prijať pravidlá vedúce k širšiemu sprístupňovaniu dôkazov.

Nakoniec Súdny dvor uviedol, že smernica 2014/104 nebráni tomu, aby vnútroštátny súd na základe procesného nástroja vnútroštátneho práva nariadil sprístupnenie dôkazov výlučne na účely ich uloženia do súdnej úschovy a ich sprístupnenia až potom, ako si overí, či takéto sprístupnenie musí počkať na ukončenie prebiehajúceho správneho konania. Za predpokladu, že takýto procesný nástroj spĺňa požiadavky vyplývajúce zo zásady primeranosti, môže skutočne prispieť k účinnosti nárokov na náhradu škody za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže a zároveň zachovať ochranu poskytovanú určitým dôkazom podľa článku 6 ods. 5 smernice 2014/104.

3. Povinnosť osoby, ktorá podáva návrh na vydanie príkazu, preukázať odôvodnenosť svojho nároku na náhradu škody

Rozsudok z 29. januára 2026, Meliá Hotels International (C-286/24, [EU:C:2026:49](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie – Smernica 2014/104/EÚ – Článok 5 ods. 1 – Pôsobnosť – Osobitná určovacia žaloba o sprístupnenie dokumentov pred prípadným podaním žaloby o náhradu škody – Posúdenie odôvodnenosti žaloby o náhradu škody“

V tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie³⁸, Súdny dvor preskúmal tiež prejudiciálnu otázku, či je splnená podmienka stanovená v článku 5 ods. 1 prvom pododseku smernice 2014/104, ktorý podmieňuje získanie požadovaných dôkazov tým, že žalobca predloží podložené odôvodnenie preukazujúce odôvodnenosť jeho nároku na náhradu škody, ak existuje rozhodnutie Európskej komisie, ktorým sa konštatuje porušenie práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže vo forme vertikálneho obmedzenia z hľadiska cieľa.

V tejto súvislosti Súdny dvor najprv poznamenal, že článok 5 ods. 1 smernice 2014/104 v podstate vyžaduje, aby osoba poškodená porušením práva hospodárskej súťaže na podporu svojej žiadosti o sprístupnenie dôkazov predložila podložené odôvodnenie obsahujúce primerane dostupné skutočnosti a dôkazy, ktoré dostatočne preukazujú odôvodnenosť jej nároku na náhradu škody, teda odôvodnenosť existencie porušenia, škody a príčinnej súvislosti medzi týmto porušením a touto škodou.

Pokiaľ ide o preukázanie odôvodnenosti porušenia, Súdny dvor ďalej uviedol, že rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 101 ZFEÚ, umožňuje vnútroštátnemu súdu konštatovať, že existencia a *a fortiori* odôvodnenosť predmetného porušenia sú preukázané, keďže vnútroštátny súd nemôže prijať rozhodnutia, ktoré by boli v rozpore s takýmto rozhodnutím Komisie. Naproti tomu uvedené rozhodnutie samo osebe nepostačuje na to, aby podložilo odôvodnenosť nároku na náhradu škody. Na tento účel je ešte potrebné preukázať odôvodnenosť škody a príčinnej súvislosti.

Pokiaľ ide o preukázanie odôvodnenosti škody, Súdny dvor okrem iného pripomenul, že článok 17 ods. 2 smernice 2014/104 stanovuje vyvrátiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie škody spôsobenej kartelovou dohodou, ktorú, ako vyplýva z článku 2 bodu 14 tejto smernice, treba chápať ako horizontálne obmedzenie hospodárskej súťaže medzi dvoma alebo viacerými konkurentmi. To teda vylučuje, aby sa takáto vyvrátiteľná domnienka uplatňovala na vertikálne obmedzenie hospodárskej súťaže zahŕňajúce podniky, ktoré nie sú konkurentmi a ktoré pôsobia na rôznych úrovniach výrobného alebo distribučného reťazca.

³⁸ Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.1 s názvom „Vecná pôsobnosť“.

Hoci v prípade existencie rozhodnutia Komisie, ktorým sa konštatuje existencia zakázaného kartelu, musí byť odôvodnenosť škody spôsobenej porušením považovaná za preukázanú, pokiaľ žalovaná túto domnienku nevyvráti, v prípade rozhodnutia Komisie, ktorým sa konštatuje porušenie článku 101 ZFEÚ vo forme vertikálneho obmedzenia to neplatí, aj keby išlo o obmedzenie hospodárskej súťaže z hľadiska cieľa. Takéto rozhodnutie však môže obsahovať relevantné skutočnosti na účely posúdenia odôvodnenosti škody a príčinnej súvislosti.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody Súdny dvor dospel k záveru, že článok 5 ods. 1 smernice 2014/104 sa má vykladať v tom zmysle, že rozhodnutie Komisie, ktorým sa konštatuje existencia porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ktoré malo formu vertikálneho obmedzenia z hľadiska cieľa, nepostačuje na preukázanie odôvodnenosti nároku na náhradu škody, keďže to si vyžaduje nielen preukázanie odôvodnenosti takéhoto porušenia, ktoré bolo konštatované v takomto rozhodnutí, ale aj odôvodnenosti škody a príčinnej súvislosti medzi touto škodou a týmto porušením. Skutočnosť, že toto rozhodnutie bolo vydané v rámci konania o urovnaní, nie je relevantná.

Súdny dvor v poslednom rade konštatoval, že preukázanie odôvodnenosti nároku na náhradu škody v zmysle článku 5 ods. 1 smernice 2014/104 nevyžaduje preukázať, že je pravdepodobnejšie, že podmienky zakladajúce zodpovednosť za porušenie práva sú splnené, než že tieto podmienky splnené nie sú. Stačí, aby žalobca preukázal, že predpoklad, že tieto podmienky sú splnené, je primerane prijateľný.

Súdny dvor zdôraznil, že pojem odôvodnenosť v zmysle článku 5 ods. 1 smernice 2014/104 treba v práve Únie vykladať autonómne, a uviedol, že pojem odôvodnenosť nároku na náhradu škody podľa svojho obvyklého významu nevyžaduje preukázanie mimoriadne vysokého stupňa pravdepodobnosti, že sú podmienky vzniku zodpovednosti splnené, ale naopak naznačuje, že je nevyhnutné, avšak postačujúce presvedčiť vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o žiadosti o sprístupnenie dôkazov, že predpoklad, že tieto tri podmienky sú splnené, je primerane prijateľný.

Tento výklad je podporený kontextuálnou analýzou pojmu odôvodnenosť nároku na náhradu škody uvedeného v článku 5 ods. 1 smernice 2014/104. Na jednej strane totiž v rámci všeobecnej štruktúry tohto ustanovenia v spojení najmä s odôvodneniami 6, 14 a 15 tejto smernice preukázanie odôvodnenosti nároku na náhradu škody nevedie k priznaniu náhrady škody v rámci žaloby vo veci samej, ale k získaniu príkazu na sprístupnenie dôkazov, ktorý je nevyhnutný na zabezpečenie účinnosti takejto žaloby. Úroveň dokazovania, ktorá je vyžadovaná na získanie dôkazov potrebných na účely žaloby vo veci samej tak musí byť nižšia, než je úroveň vyžadovaná na účely preukázania splnenia podmienok vzniku zodpovednosti vo veci samej.

Na druhej strane z článku 5 ods. 1 smernice 2014/104 a z odôvodnenia 16 tejto smernice vyplýva, že odôvodnenosť nároku na náhradu škody musí byť preukázaná len na základe skutočností a dôkazov, ktoré sú pre žalobcu primerane dostupné, čo odráža vôľu

normotvorcu Únie neuložiť tomuto žalobcovi neprimerané dôkazné bremeno, ale požadovať od neho len aby odôvodnene tvrdil, že utrpel škodu v dôsledku porušenia práva hospodárskej súťaže.

Podľa Súdneho dvora je tento výklad tiež jediným výkladom, ktorý je zlučiteľný s cieľmi smernice 2014/104, ktorá sa usiluje najmä o nápravu informačnej asymetrie, ktorá charakterizuje žaloby o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia práva hospodárskej súťaže. Dôkazy potrebné na preukázanie nároku na náhradu škody má totiž obvykle k dispozícii výlučne protistrana alebo tretie osoby a často nie sú žalobcovi dostatočne známe alebo prístupné.

Ak by sa od žalobcu vyžadovalo, aby na podporu svojej žiadosti o sprístupnenie dôkazov potrebných na účely jeho žaloby o náhradu škody preukázal, že je pravdepodobnejšie, že podmienky zakladajúce zodpovednosť za porušenie práva hospodárskej súťaže sú splnené, než že splnené nie sú, predstavovalo by to prísnu právnu požiadavku, ktorá by mohla nadmerne brániť účinnému výkonu jeho práva na náhradu škody. Takáto dôkazná požiadavka by bola nezlučiteľná s cieľom uľahčiť podanie žalôb o náhradu škody, keďže požadovaná miera dokazovania by žalobcovi prakticky znemožnila alebo nadmerne sťažila podanie žaloby o náhradu škody.

Ciele smernice 2014/104 teda podporujú výklad pojmu odôvodnenosť nároku na náhradu škody a dôkazného bremena, ktoré nesie žalobca, podľa ktorého žalobca musí na základe skutočností, ktoré sú mu primerane dostupné, presvedčiť vnútroštátny súd rozhodujúci o jeho žiadosti o sprístupnenie dôkazov o tom, že predpoklad, že tri kumulatívne podmienky vzniku zodpovednosti za porušenie práva hospodárskej súťaže sú splnené, je primerane prijateľný.

4. Obmedzenia týkajúce sa sprístupňovania dôkazov zo spisu orgánu hospodárskej súťaže: vyhlásenia v rámci programu zhovievavosti a podania v rámci konania o urovnaní

Rozsudok z 30. októbra 2025, FL und KM Baugesellschaft a S (C-2/23, [EU:C:2025:848](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Článok 101 ZFEÚ – Potrebný účinok – Smernica 2014/104/EÚ – Pravidlá upravujúce žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie – Článok 6 ods. 6 a 7 – Článok 7 ods. 1 – Smernica 2019/1/EÚ – Poskytnutie prostriedkov orgánom na ochranu hospodárskej súťaže členských štátov na účely účinnejšieho presadzovania práva a na zabezpečenie riadneho fungovania vnútorného trhu – Článok 31 ods. 3 – Pôsobnosť – Mechanizmus vzájomnej administratívnej a súdnej pomoci medzi vnútroštátnymi orgánmi – Zaslание spisu orgánu hospodárskej súťaže orgánu, ktorý vedie vyšetrovanie trestného činu – Zahŕnutie vyhlásení v rámci programu zhovievavosti a podaní

v rámci konania o urovnaní, ako aj ich príloh do vyšetrovacieho spisu – Prístup obvinených a ostatných účastníkov konania k týmto dokumentom“

V tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie³⁹, Súdny dvor spresnil rozsah ochrany pred sprístupnením, ktorá sa vzťahuje na vyhlásenia podnikov v rámci programu zhovievavosti alebo na podania v rámci konania o urovnaní v súvislosti s kartelmi, na ktorých sa zúčastnili a ktoré spôsobili škodu tretím osobám.

V tejto súvislosti Súdny dvor zdôraznil, že článok 31 ods. 3 smernice 2019/1 priznáva ochranu vyhláseniam v rámci programu zhovievavosti a podaniam v rámci konania o urovnaní, ktorá musí byť zabezpečená nezávisle od kontextu, v akom sa tieto vyhlásenia a podania používajú.

Z uvedeného článku 31 ods. 3 konkrétne vyplýva, že právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže umožňuje prístup k vyhláseniam v rámci programu zhovievavosti a podaniam v rámci konania o urovnaní vypracovaným v rámci konania na presadzovanie práva, ktoré vedie vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže, len stranám, ktorých sa tieto konania týkajú, a výlučne na účely výkonu ich práva na obhajobu.

Pojem „strany, ktoré sú účastníkmi príslušného konania“ uvedený v tomto ustanovení však nemožno chápať tak, že zahŕňa poškodené osoby, ktoré môžu podať žalobu o náhradu škody.

Uvedené ustanovenie by tak stratilo zmysel, ak by vnútroštátne právo nepriznalo vyhláseniam v rámci programu zhovievavosti a podaniam v rámci konania o urovnaní po ich zaslaní orgánom činným v trestnom konaní v rámci vyšetrovania trestného činu vedeného týmito orgánmi na základe mechanizmu vzájomnej administratívnej pomoci ochranu rovnocennú s ochranou, ktorú im zaručuje právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže, a najmä ak by každý účastník tohto konania, vrátane poškodených osôb, ktoré môžu podať žalobu o náhradu škody, mal prístup k týmto vyhláseniam a podaniam.

Keďže takýto prístup by mohol narušiť potrebný účinok článku 31 ods. 3 smernice 2019/1, nemožno ho poskytnúť iným účastníkom vyšetrovania trestného činu, než sú obvinené osoby, a najmä osobám poškodeným dotknutým porušením práva hospodárskej súťaže, ktoré sa domáhajú náhrady škody spôsobenej týmto porušením.

Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy Súdny dvor dospel k záveru, že článok 31 ods. 3 smernice 2019/1 v spojení s článkom 47 prvým a druhým odsekom a článkom 48 ods. 2 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej v rámci trestného konania, ktorého predmetom nie je porušenie práva hospodárskej súťaže, majú právo na prístup k vyhláseniam v rámci programu zhovievavosti a podaniam v rámci konania o urovnaní, vypracovaným na účely konania pred vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže a zaslaným vnútroštátnym orgánom činným v trestnom konaní, ostatní účastníci tohto trestného

³⁹ Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.1 s názvom „Vecná pôsobnosť“.

konania, najmä osoby poškodené dotknutým porušením práva hospodárskej súťaže, ktoré sa domáhajú náhrady škody spôsobenej týmto porušením.

IV. Odhad škody

Rozsudok zo 16. februára 2023, Tráficos Manuel Ferrer (C-312/21, [EU:C:2023:99](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Náhrada škody spôsobenej postupom zakázaným podľa článku 101 ods. 1 ZFEÚ – Rozhodnutie Komisie konštatujúce existenciu tajných dohôd o určovaní cien a zvýšení hrubých cien nákladných vozidiel v Európskom hospodárskom priestore (EHP) – Vnútroštátne pravidlo občianskeho súdneho konania, ktoré v prípade čiastočného vyhovievania návrhu stanovuje, že každý účastník konania znáša svoje trovy konania s výnimkou zneužívajúceho konania – Procesná autonómia členských štátov – Zásady účinnosti a rovnocennosti – Smernica 2014/104/EÚ – Ciele a celková rovnováha – Článok 3 – Právo na úplnú náhradu utrpenej škody – Článok 11 ods. 1 – Nerozdielna zodpovednosť páchatelov porušenia práva hospodárskej súťaže – Článok 17 ods. 1 – Možnosť vnútroštátneho súdu odhadnúť škodu – Podmienky – Prakticky nemožná alebo nadmerne sťažená povaha kvantifikovania škody – Článok 22 – Časová uplatniteľnosť“

V tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie⁴⁰, Súdny dvor podal výklad článku 17 ods. 1 smernice 2014/14, podľa ktorého členské štáty zabezpečia, aby vnútroštátne súdy mali v súlade s vnútroštátnymi postupmi právomoc odhadom stanoviť výšku škody, ak sa preukáže, že žalobca utrpel škodu, ale na základe dostupných dôkazov je prakticky nemožné alebo nadmerne ťažké utrpenú škodu presne kvantifikovať.

V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd v podstate pýtal, či súdny odhad škody uvádzaný týmto ustanovením je prípustný za okolností, ako sú okolnosti vo veci samej, za ktorých na jednej strane žalovaný umožnil žalobcovi prístup k informáciám, na základe ktorých sám žalovaný vypracoval svoj znalecký posudok s cieľom vylúčiť existenciu nahraditeľnej škody, a na druhej strane žaloba o náhradu škody smeruje len proti jednému z adresátov rozhodnutia konštatujúceho porušenie článku 101 ZFEÚ, ktorý predával iba časť výrobkov nadobudnutých žalobcom, na ktoré sa vzťahoval kartel.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor najprv zdôraznil, že znenie článku 17 ods. 1 smernice 2014/104 obmedzuje pôsobnosť súdneho odhadu škody na situácie, v ktorých je prakticky nemožné alebo

⁴⁰ Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.1 s názvom „Vecná pôsobnosť“. Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike I.2.3 s názvom „Časová pôsobnosť ustanovení smernice potvrdzujúcich existujúcu judikatúru“.

nadmerne ťažké kvantifikovať túto škodu po tom, ako bola preukázaná jej existencia vo vzťahu k žalobcovi.

Súdny dvor pripomenul, že článok 17 ods. 1 smernice 2014/104 patrí medzi opatrenia zamerané na nápravu informačnej asymetrie medzi osobami dotknutými protisúťažným správaním a podnikmi, ktoré porušili právo hospodárskej súťaže, a ďalej uviedol, že toto opatrenie môže vzájomne pôsobiť s ostatnými nápravnými opatreniami stanovenými smernicou. Potreba vykonať súdny odhad škody spôsobenej protisúťažným správaním tak môže závisieť najmä od výsledku, ktorý žalobca dosiahol v nadväznosti na žiadosť o predloženie dôkazov podľa článku 5 ods. 1 prvého pododseku smernice 2014/104.

V tomto kontexte Súdny dvor spresnil, že z dôvodu kľúčovej úlohy tohto posledného uvedeného ustanovenia v rámci smernice 2014/104 prináleží vnútroštátnemu súdu, aby predtým, ako pristúpi k odhadu škody, overil, či ho žalobca využil. Za predpokladu, že praktická nemožnosť ohodnotiť škodu vyplýva z nečinnosti žalobcu, vnútroštátnemu súdu neprináleží, aby nahrádzal žalobcu, ani odstraňoval po ňom jeho nedostatky.

Naopak okolnosti charakterizujúce situáciu dotknutú vo veci samej, na ktoré sa odvolával vnútroštátny súd vo svojich prejudiciálnych otázkach, a to jednak to, že Daimler sprístupnila žalobcom vo veci samej údaje, z ktorých vychádzala, aby vyvrátila znalecký posudok žalobcov, a jednak, že žalobcovia vo veci samej adresovali svoju žalobu len jednému z páchatel'ov porušujúceho konania konštatovaného Komisiou, nie sú samy osebe relevantné na posúdenie, či je vnútroštátny súd oprávnený vykonať odhad škody za uplatnenia článku 17 ods. 1 smernice 2014/104. V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul najmä zásadu vyplývajúcu z judikatúry, ktorú potvrdzuje článok 11 smernice 2014/104, podľa ktorej porušenie práva hospodárskej súťaže má v zásade za následok spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť porušiteľov.

V. Pravidlá týkajúce sa premlčacích lehôt

Rozsudok z 22. júna 2022, Volvo a DAF Trucks (C-267/20, [EU:C:2022:494](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Kartely – Článok 101 ZFEÚ – Smernica 2014/104/EÚ – Články 10, 17 a 22 – Žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením ustanovení práva hospodárskej súťaže Európskej únie – Premlčacia lehota – Vyvrátiteľná domnienka škody – Vyčíslenie spôsobenej škody – Oneskorené prebratie smernice – Časová pôsobnosť – Hmotnoprávne a procesné ustanovenia“

Súdny dvor v tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie⁴¹, v rámci preskúmania časovej pôsobnosti článku 10 smernice 2014/104, ktorý stanovuje pravidlá týkajúce sa premlčania žalôb o náhradu škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže, spresnil požiadavky vyplývajúce z článku 101 ZFEÚ, pokiaľ ide o stanovenie začiatku plynutia vnútroštátnych premlčacích lehôt pre žaloby o náhradu škody za porušenia, ktoré sa skončili pred nadobudnutím účinnosti smernice 2014/104.

Vzhľadom na to, že smernica 2014/104 bola prebratá do španielskeho právneho poriadku päť mesiacov po uplynutí lehoty na jej prebratie stanovenej na 27. decembra 2016, Súdny dvor sa domnieval, že na účely určenia časovej pôsobnosti článku 10 tejto smernice vo veci samej treba overiť, či právna situácia, o ktorú ide vo veci samej, bola dovŕšená pred uplynutím lehoty na prebratie uvedenej smernice, alebo či naďalej vyvoláva účinky aj po uplynutí tejto lehoty. Súdny dvor sa konkrétne domnieval, že treba preskúmať, či ku dňu uplynutia lehoty na prebratie smernice 2014/104, a teda k 27. decembru 2016, uplynula premlčacia lehota uplatniteľná na predmetnú situáciu, čo znamená určiť okamih, od ktorého táto premlčacia lehota začala plynúť. Španielska vnútroštátna právna úprava, ktorá bola účinná v tom čase, stanovovala, že jednoročná premlčacia lehota začína plynúť od okamihu, keď sa poškodená osoba dozvedela o skutočnostiach, ktoré viedli ku vzniku zodpovednosti.

Hoci vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť dátum, kedy sa RM v prejednávanej veci dozvedela o týchto skutočnostiach, musí vykladať uplatniteľné vnútroštátne ustanovenia v čo najväčšej možnej miere s ohľadom na právo Únie a konkrétne na znenie a účel článku 101 ZFEÚ.

V tomto kontexte Súdny dvor zdôraznil, že zo zásady efektivity vyplýva, že vnútroštátne premlčacie lehoty na podanie žalôb o náhradu škody pri porušení práva hospodárskej súťaže nemôžu začať plynúť predtým, ako bolo porušenie ukončené a ako sa poškodená osoba dozvedela, alebo možno odôvodnene predpokladať, že sa dozvedela, o skutočnostiach nevyhnutných na podanie žaloby o náhradu škody, a to o existencii škody, príčinnej súvislosti medzi touto škodou a porušením práva hospodárskej súťaže, ako aj o totožnosti osoby, ktorá sa tohto porušenia dopustila.

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že tlačová správa k rozhodnutiu Komisie konštatujúcemu kartel, uverejnená 19. júla 2016, podľa všetkého presne neidentifikovala – na rozdiel od zhrnutia rozhodnutia uverejneného 6. apríla 2017 – totožnosť pôvodcov porušenia, jeho presnú dĺžku a dotknuté výrobky. Za týchto podmienok si úplná účinnosť článku 101 ZFEÚ v prejednávanej veci vyžaduje záver, že premlčacia lehota na podanie žaloby o náhradu škody, ktorú podala RM, začala plynúť odo dňa uverejnenia zhrnutia rozhodnutia Komisie.

⁴¹ Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.2.1.1 s názvom „Ustanovenia upravujúce premlčaciu lehotu na podanie žalôb o náhradu škody“. Tento rozsudok je tiež uvedený v rubrike I.2.1.3 s názvom „Ustanovenia stanovujúce vyvráťiteľnú domnienku týkajúcu sa existencie škody spôsobenej kartelovou dohodou“ a v rubrike I.2.2.2 s názvom „Ustanovenia upravujúce vyčíslenie škody“.

Pokiaľ by to teda tak bolo, zdá sa, že táto lehota neuplynula pred uplynutím lehoty na prebratie smernice 2014/104. Jej plynutie pokračovalo aj po nadobudnutí účinnosti preberajúcej španielskej právnej úpravy. Súdny dvor sa tak domnieval, že vzhľadom na to, že premlčacia lehota uplatniteľná na žalobu spoločnosti RM o náhradu škody podľa starých pravidiel neuplynula pred uplynutím lehoty na prebratie tejto smernice, táto žaloba spadá do časovej pôsobnosti článku 10 uvedenej smernice.

Rozsudok z 18. apríla 2024 (veľká komora), Heureka Group (Online porovnávače cien) (C-605/21, [EU:C:2024:324](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 102 ZFEÚ – Zásada efektivity – Žaloby o náhradu škody podľa vnútroštátneho práva v prípade porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže – Smernica 2014/104/EÚ – Oneskorené prebratie smernice – Časová pôsobnosť – Článok 10 – Premlčacia lehota – Podmienky začatia plynutia tejto lehoty – Skončenie porušenia – Vedomosť o informáciách, ktoré sú nevyhnutné na podanie žaloby o náhradu škody – Zverejnenie zhrnutia rozhodnutia Európskej komisie o porušení pravidiel hospodárskej súťaže v Úradnom vestníku Európskej únie – Závazný účinok rozhodnutia Európskej komisie, ktoré ešte nie je konečné – Spočívanie alebo prerušenie premlčacej lehoty počas vyšetrovania vedeného Komisiou alebo až do dňa, kým jej rozhodnutie nebude konečné“

V tomto rozsudku, ktorého skutkový a právny rámec bol opísaný vyššie⁴², Súdny dvor spresnil požiadavky vyplývajúce tak z článku 102 ZFEÚ, ako aj zo smernice 2014/104, pokiaľ ide o premlčanie žalôb o náhradu škody v prípade pokračujúcich porušení pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.

Súdny dvor na účely určenia časovej pôsobnosti článku 10 smernice 2014/104 vo veci samej skúmal, či dotknutá právna situácia skončila pred 27. decembrom 2016, alebo či aj naďalej vyvoláva účinky.

Na tento účel bolo potrebné určiť, či k 27. decembru 2016 uplynula vnútroštátna premlčacia lehota uplatniteľná na situáciu, o ktorú ide vo veci samej. V tejto súvislosti však bolo potrebné zohľadniť skutočnosť, že aj pred uplynutím lehoty na prebratie smernice 2014/104 museli byť uplatniteľné vnútroštátne pravidlá o premlčaní v súlade so zásadami rovnocennosti a efektivity a nemohli narúšať plnú účinnosť článku 102 ZFEÚ.

Úplná účinnosť článku 102 ZFEÚ a najmä potrebný účinok zákazu, ktorý je v tomto článku stanovený, pritom vyžadujú, aby uplatniteľné vnútroštátne premlčacie lehoty na podanie žalôb o náhradu škody v prípade porušení tohto článku nezačínali plynúť skôr, ako sa porušenie právnych predpisov skončí a ako sa poškodená osoba dozvie alebo sa môže odôvodnene predpokladať, že sa dozvedela o informáciách, ktoré sú nevyhnutné na podanie žaloby o náhradu škody.

⁴² Pokiaľ ide o skutkový a právny rámec sporu, pozri rubriku I.2.1.1 s názvom „Ustanovenia upravujúce premlčaciu lehotu na podanie žalôb o náhradu škody“.

Hoci v tejto veci prináleží vnútroštátnemu súdu určiť dátum, kedy sa Heureka dozvedela o týchto informáciách, Súdny dvor považoval za užitočné uviesť, že sa tento okamih v zásade zhoduje s dátumom zverejnenia zhrnutia rozhodnutia Komisie, ktorým sa konštatovalo porušenie, v *Úradnom vestníku Európskej únie*, bez ohľadu na to, či sa toto rozhodnutie stalo konečným alebo nie.

Súdny dvor ďalej uviedol, že článok 102 ZFEÚ a zásada efektivity vyžadujú, aby počas trvania vyšetrovania vedeného Komisiou premlčacia lehota spočívala alebo bola prerušená. Tento článok a táto zásada však nevyžadujú, aby premlčacia lehota naďalej spočívala až do okamihu, kedy sa rozhodnutie Komisie stane konečným. Poškodená osoba totiž môže svoju žalobu o náhradu škody opierať o závery uvedené v rozhodnutí Komisie, ktoré nie je konečné, keďže toto rozhodnutie má záväzný účinok až do jeho zrušenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy Súdny dvor konštatoval, že taká vnútroštátna úprava premlčania, o akú ide vo veci samej, podľa ktorej na jednej strane trojročná premlčacia lehota začína plynúť nezávisle a samostatne pre každú čiastkovú škodu vyplývajúcu z porušenia článku 102 ZFEÚ od okamihu, keď sa poškodená osoba dozvedela alebo sa môže odôvodnene predpokladať, že sa dozvedela o tom, že utrpela čiastkovú škodu, a o totožnosti osoby povinnej nahradiť túto škodu, bez toho, aby bolo potrebné, aby sa porušenie skončilo a aby sa táto poškodená osoba dozvedela o tom, že dotknuté konanie predstavuje porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, a na druhej strane, podľa ktorej uvedená lehota nemôže spočívať alebo sa prerušiť počas vyšetrovania takéhoto porušenia vedeného Komisiou, je nezlučiteľná s článkom 102 ZFEÚ a zásadou efektivity, pretože prakticky znemožňuje alebo nadmerne sťažuje uplatnenie práva domáhať sa náhrady škody utrpenej v dôsledku tohto porušenia.

Pri určení, či ku dňu uplynutia lehoty na prebratie smernice 2014/104, konkrétne k 27. decembru 2016, uplynula premlčacia lehota stanovená vnútroštátnym právom, ktorá sa do tohto dňa vzťahovala na situáciu, o akú ide vo veci samej, sa teda nemajú zohľadniť tie prvky tejto úpravy premlčania, ktoré sú nezlučiteľné s článkom 102 ZFEÚ a so zásadou efektivity.

V tejto súvislosti z rozhodnutia Komisie, v ktorom sa konštatuje zneužitie dominantného postavenia spoločnosťou Google, jasne vyplýva, že toto porušenie sa ku dňu prijatia tohto rozhodnutia, teda 27. júna 2017, ešte neskončilo. Z toho vyplýva, že ku dňu uplynutia lehoty na prebratie smernice 2014/104 premlčacia lehota nielenže neuplynula, ale ani nezačala plynúť.

Situácia, o akú išlo vo veci samej, teda pred uplynutím lehoty na prebratie smernice 2014/104 neskončila, takže článok 10 tejto smernice sa na ňu uplatňuje *ratione temporis*. Súdny dvor pritom konštatoval, že z jasného znenia tohto článku 10 ods. 2 a 4 vyplýva, že dotknutá vnútroštátna úprava premlčania je nezlučiteľná aj s týmto ustanovením. Konkrétne uviedol, že uvedený článok 10 ods. 4 teraz vyžaduje, aby spočívanie premlčacej lehoty po úkone orgánu hospodárskej súťaže vykonanom na účely

vyšetovania alebo po konaní v súvislosti s porušením práva hospodárskej súťaže, ktorého sa týka žaloba o náhradu škody, skončilo najskôr jeden rok po tom, čo sa rozhodnutie o tomto porušení stalo konečným alebo ako sa konanie skončilo iným spôsobom. Toto ustanovenie preto prekračuje požiadavky vyplývajúce z článku 102 ZFEÚ a zo zásady efektivity.

Rozsudok zo 4. septembra 2025, Nissan Iberia (C-21/24, [EU:C:2025:659](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Článok 101 ZFEÚ – Zásada efektivity – Žaloby o náhradu škody za porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie – Premlčacia lehota – Určenie dies a quo – Znalosť informácií potrebných na podanie žaloby o náhradu škody – Uverejnenie rozhodnutia vnútroštátneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže konštatujúceho porušenie pravidiel hospodárskej súťaže na jeho webovej stránke – Závazný účinok rozhodnutia vnútroštátneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže, ktoré ešte nie je konečné – Spočívanie alebo prerušenie premlčacej lehoty – Prerušenie konania pred súdom rozhodujúcim o žalobe o náhradu škody – Smernica 2014/104/EÚ – Článok 10 – Uplatniteľnosť z časového hľadiska“

V tomto rozsudku vydanom v prejudiciálnom konaní Súdny dvor na jednej strane uviedol požiadavky vyplývajúce z článku 101 ZFEÚ, pokiaľ ide o stanovenie začiatku plynutia vnútroštátnych premlčacích lehôt uplatniteľných na žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže, ktoré sa začalo pred nadobudnutím účinnosti smernice 2014/104. Na druhej strane preskúmal začiatok plynutia premlčacej lehoty stanovenej v článku 10 smernice 2014/104.

V roku 2015 Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia (Národná komisia pre trhy a hospodársku súťaž, Španielsko, ďalej len „CNMC“) prijala rozhodnutie, v ktorom konštatovala, že viaceré podniky, vrátane spoločnosti Nissan Iberia SA, porušili článok 101 ZFEÚ a španielske pravidlá práva hospodárskej súťaže. Toto rozhodnutie bolo predmetom tlačovej správy uverejnenej na internetovej stránke CNMC 28. júla 2015. Dňa 15. septembra 2015 bolo uvedené rozhodnutie uverejnené v celom rozsahu na tejto stránke.

Rozhodnutie CNMC bolo predmetom viacerých žalôb o neplatnosť, ktoré podali páchatelia údajného porušenia, vrátane spoločnosti Nissan, ale Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) ho, pokiaľ ide o spoločnosť Nissan, v priebehu roku 2021 potvrdil.

V marci 2023 CP podal na Juzgado de lo Mercantil n° 1 Zaragoza (Obchodný súd č. 1 Zaragoza, Španielsko) žalobu o náhradu škody, ktorou sa domáhal, aby bola spoločnosti Nissan uložená povinnosť nahradiť škodu, ktorá mu údajne vznikla z dôvodu nadobudnutia vozidla, ktorého cena bola ovplyvnená porušením, ktoré konštatovala CNMC.

Nissan na svoju obranu namietal premlčanie žaloby o náhradu škody.

V tejto súvislosti Obchodný súd č. 1 Zaragoza vysvetlil, že podľa vnútroštátneho práva premlčacie lehoty uplatniteľné na žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením pravidiel hospodárskej súťaže nemôžu začať plynúť predtým, ako sa dotknuté porušenie skončilo a poškodený sa dozvedel alebo sa mohol dozvedieť o informáciách nevyhnutných na podanie svojej žaloby o náhradu škody.

V prípade, že toto porušenie bolo konštatované rozhodnutím CNMC, tento súd zastával názor, že sa možno domnievať, že poškodené osoby sa o týchto informáciách dozvedeli v okamihu uverejnenia rozhodnutia CNMC na jej webovej stránke bez ohľadu na to, či sa toto rozhodnutie stalo konečným. Podľa tohto výkladu bola žaloba o náhradu škody podaná CP v prejednávanej veci premlčaná.

Obchodný súd č. 1 Zaragoza však poznamenal, že existuje aj časť vnútroštátnej judikatúry, podľa ktorej premlčacia lehota uplatniteľná na žaloby o náhradu škody spôsobenej protisúťažným správaním konštatovaným rozhodnutím CNMC, ktoré je predmetom žaloby o neplatnosť, začína plynúť až od okamihu, keď sa toto rozhodnutie stane konečným v nadväznosti na súdne preskúmanie.

Za týchto okolností Obchodný súd č. 1 Zaragoza položil tri prejudiciálne otázky, ktorými sa v podstate pýtal, či článok 101 ZFEÚ v spojení so zásadou efektivity a prípadne článok 10 ods. 2 smernice 2014/104⁴³ bránia vnútroštátnej právnej úprave, ako ju vykladajú príslušné vnútroštátne súdy, podľa ktorej na účely určenia okamihu, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota uplatniteľná na žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením pravidiel hospodárskej súťaže v nadväznosti na rozhodnutie vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže konštatujúce porušenie týchto pravidiel, sa možno domnievať, že osoba, ktorá sa považuje za poškodenú, sa dozvedela nevyhnutné informácie, ktoré jej umožňujú podať svoju žalobu o náhradu škody predtým, ako sa toto rozhodnutie stalo konečným.

Posúdenie Súdnym dvorom

V prvom rade Súdny dvor overil uplatniteľnosť článku 10 smernice 2014/104 na konanie vo veci samej z časového hľadiska. Toto ustanovenie vo svojom druhom odseku stanovuje, že premlčacie lehoty uplatniteľné na podanie žalôb o náhradu škody v prípade porušenia práva hospodárskej súťaže nesmú začať plynúť skôr, než sa toto porušenie skončí a než sa žalobca dozvie alebo než možno odôvodnene predpokladať, že sa dozvedel o informáciách, ktoré sú nevyhnutné na podanie svojej žaloby o náhradu škody.

Na účely overenia uplatniteľnosti tohto ustanovenia na konanie vo veci samej Súdny dvor skúmal, či ku dňu uplynutia lehoty na prebratie smernice 2014/104, teda

⁴³ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/104/EÚ z 26. novembra 2014 o určitých pravidlách upravujúcich žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 349, 2014, s. 1).

k 27. decembru 2016, uplynula vnútroštátna premlčacia lehota uplatniteľná na žalobu o náhradu škody, ktorú podal CP.

K tomuto Súdny dvor uviedol, že aj pred uplynutím lehoty na prebratie smernice 2014/104 mala byť vnútroštátna právna úprava stanovujúca dátum, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota uplatniteľná na žaloby o náhradu škody za porušenie práva hospodárskej súťaže, dĺžku a podmienky týkajúce sa jej spočívania alebo prerušenia, prispôbena špecifikám práva hospodárskej súťaže a cieľom uplatňovania pravidiel tohto práva dotknutými osobami, aby nebola narušená plná účinnosť článkov 101 a 102 ZFEÚ.

Súdny dvor okrem toho pripomenul, že potrebný účinok zákazu uvedeného v článku 101 ods. 1 ZFEÚ by bol spochybnený, ak by sa akákoľvek osoba nemohla domáhať náhrady škody, ktorá jej bola spôsobená porušením práva hospodárskej súťaže. Každá osoba tak má právo domáhať sa náhrady spôsobenej škody, ak existuje príčinná súvislosť medzi uvedenou škodou a kartelovou dohodou alebo postupom zakázaným článkom 101 ZFEÚ.

V súlade s judikatúrou by uplatnenie tohto práva domáhať sa náhrady škody bolo prakticky znemožnené alebo nadmerne sťažené, ak by premlčacie lehoty začali plynúť skôr, ako sa porušenie skončí a ako sa poškodená osoba dozvie alebo sa môže odôvodnene predpokladať, že sa dozvedela, informácie, ktoré sú nevyhnutné na podanie jej žaloby o náhradu škody, ktoré zahŕňajú existenciu porušenia práva hospodárskej súťaže, existenciu škody, príčinnú súvislosť medzi touto škodou a týmto porušením, ako aj totožnosť porušiteľa.

V tejto súvislosti z vysvetlení poskytnutých vnútroštátnym súdom vyplýva, že rozhodnutie CNMC, ktorým sa konštatovalo porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, ktorého platnosť bola spochybnená súdnou cestou, nie je pre súd, na ktorý bola podaná žaloba o náhradu škody na základe tohto rozhodnutia, záväzný. Osoba poškodená dotknutým porušením sa tak nemôže účinne odvolávať na uvedené rozhodnutie na podporu svojej žaloby o náhradu škody. Z toho vyplýva, že vzhľadom na to, že súd, ktorý rozhoduje o žalobe o náhradu škody, je viazaný konštatovaním existencie dotknutého porušenia len vtedy, keď sa toto rozhodnutie stalo konečným, poškodenú osobu možno dôvodne považovať za osobu, ktorá sa oboznámila s informáciami nevyhnutnými na podanie jej žaloby až po tom, čo sa rozhodnutie CNMC stalo konečným po súdnom preskúmaní. Preto premlčacia lehota na podanie žaloby o náhradu škody poškodenej osoby nemôže začať plynúť pred dátumom, keď sa toto rozhodnutie stane konečným.

Po tomto spresnení Súdny dvor okrem iného uviedol, že podmienka týkajúca sa znalosti informácií nevyhnutných na podanie žaloby o náhradu škody v nadväznosti na rozhodnutie vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže vyžaduje nielen to, aby sa toto rozhodnutie stalo konečným, ale aj to, aby tieto informácie vyplývajúce z konečného rozhodnutia boli vhodným spôsobom uverejnené. Na tieto účely musí byť rozsudok,

ktorým sa s konečnou platnosťou potvrdzuje rozhodnutie vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže, úradne uverejnený, aby bol voľne prístupný širokej verejnosti a aby z neho jasne vyplýval dátum jeho uverejnenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené Súdny dvor pripomenul, že vo veci samej CP podal svoju žalobu o náhradu škody v marci 2023 v nadväznosti na rozhodnutie CNMC, ktoré sa stalo konečným, pokiaľ ide o spoločnosť Nissan, v nadväznosti na rozsudok Tribunal Supremo. Pretože tento rozsudok bol vyhlásený až v roku 2021, možno sa dôvodne domnievať, že ku dátumu uplynutia lehoty na prebratie smernice 2014/104, teda k 27. decembru 2016, premlčacia lehota uplatniteľná na žalobu o náhradu škody, ktorú podal CP, nielenže neuplynula, ale ani nezačala plynúť.

V druhom rade sa Súdny dvor domnieval, že obsah druhého odseku článku 10 smernice 2014/104 odráža, pokiaľ ide o určenie okamihu, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota, v podstate jeho judikatúru týkajúcu sa článkov 101 a 102 ZFEÚ, ako aj zásadu efektivity.

Súdny dvor tak konštatoval, že jeho úvahy týkajúce sa začiatku plynutia premlčacej lehoty v prípade žalôb o náhradu škody spôsobenej porušením pravidiel hospodárskej súťaže pred nadobudnutím účinnosti smernice 2014/104 sú uplatniteľné aj na výklad článku 10 ods. 2 uvedenej smernice.

Za týchto okolností Súdny dvor na položené otázky odpovedal tak, že článok 101 ZFEÚ v spojení so zásadou efektivity a článkom 10 ods. 2 smernice 2014/104 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ako ju vykladajú príslušné vnútroštátne súdy, podľa ktorej na účely určenia okamihu, od ktorého začína plynúť premlčacia lehota uplatniteľná na žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením pravidiel hospodárskej súťaže v nadväznosti na rozhodnutie vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže konštatujúce porušenie týchto pravidiel, sa možno domnievať, že osoba, ktorá sa považuje za poškodenú, sa dozvedela nevyhnutné informácie, ktoré jej umožňujú podať svoju žalobu o náhradu škody predtým, ako sa toto rozhodnutie stalo konečným.

VI. Podmienky výkonu práva na náhradu škody na vnútroštátnych súdoch – Dodržanie zásad ekvivalencie a efektivity

Rozsudok z 28. januára 2025 (veľká komora), ASG 2 (C-253/23, [EU:C:2025:40](#))

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Hospodárska súťaž – Článok 101 ZFEÚ – Smernica 2014/104/EÚ – Žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže – Článok 2 bod 4 – Pojem ‚žaloba o náhradu škody‘ – Článok 3 ods. 1 – Nárok na úplnú náhradu spôsobenej škody – Postúpenie nárokov na náhradu škody poskytovateľovi právnych služieb – Vnútroštátne právo, ktoré bráni uznaniu aktívnej legitimácie takeého poskytovateľa služieb na účely spoločného vymáhania týchto pohľadávok – Článok 4 – Zásada efektivity – Článok 47 prvý odsek Charty základných práv Európskej únie – Právo na účinnú súdnu ochranu“

Pokiaľ ide o podmienky podania žalôb o náhradu škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže, Súdny dvor pripomenul, že pokiaľ tieto podmienky nie sú upravené smernicou 2014/104, prináleží členským štátom, aby ich stanovili pri dodržaní zásad ekvivalencie a efektivity.

V roku 2009 nemecký orgán pre hospodársku súťaž prijal rozhodnutie o záväzkoch týkajúce sa najmä spolkovej krajiny Severné Porýnie-Vestfálsko a cenového kartelu v odvetví guľatiny.

Rôzne pily so sídlom v Nemecku, Belgicku a Luxembursku zastávali názor, že im bola spôsobená škoda v dôsledku predmetného kartelu, a preto postúpili svoje nároky na náhradu škody poskytovateľovi právnych služieb, ktorý podal na Landgericht Dortmund (Krajinský súd Dortmund, Nemecko) hromadnú žalobu o náhradu škody vo vlastnom mene, ale na ich účet. Podľa výkladu uplatniteľnej nemeckej právnej úpravy v judikatúre však takáto hromadná žaloba nie je prípustná v oblasti náhrady škody spôsobenej údajným porušením práva hospodárskej súťaže.

Podľa názoru vnútroštátneho súdu je však hromadná žaloba o vymáhanie jediným právnym prostriedkom v nemeckom práve, ktorý umožňuje zabezpečiť účinné uplatnenie nároku na náhradu škody vo veciach kartelov.

V tejto súvislosti položil tri prejudiciálne otázky, ktorých cieľom bolo v podstate zistiť, či vnútroštátne právo môže v spore týkajúcom sa práva hospodárskej súťaže vylúčiť hromadnú žalobu o vymáhanie, pokiaľ neexistencia iného rovnocenného opravného prostriedku prakticky znemožňuje alebo neprimerane sťažuje podanie žaloby o náhradu škody, najmä ak ide o malú škodu týkajúcu sa vysokého počtu poškodených osôb.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor preskúmal, či právo Európskej únie bráni takému výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, ktorý bráni osobám, ktoré boli údajne poškodené porušením práva hospodárskej súťaže, postúpiť svoje nároky na náhradu škody na poskytovateľa

právných služieb, aby ich uplatnil spoločne v rámci „samostatnej“ žaloby o náhradu škody, ktorá nenadväzuje na konečné a záväzné rozhodnutie orgánu hospodárskej súťaže, najmä pokiaľ ide o zistenie skutkového stavu, ktorý konštatoval také porušenie (tzv. žaloba „stand-alone“).

Súdny dvor uviedol, že smernica 2014/104 neobsahuje žiadnu povinnosť členských štátov zaviesť mechanizmus hromadnej žaloby o vymáhanie pohľadávok, o aký ide vo veci samej, ani neupravuje podmienky, ktorým podlieha platnosť postúpenia zo strany poškodenej osoby v súvislosti s takouto hromadnou žalobou, pokiaľ ide o jej právo na náhradu škody spôsobenej porušením práva hospodárskej súťaže. Zavedenie takého mechanizmu, ako aj podmienky platnosti takého postúpenia teda patria medzi spôsoby výkonu práva na náhradu škody, ktoré nie sú upravené smernicou 2014/104, ale musia byť upravené vo vnútroštátnom právnom poriadku každého členského štátu pri dodržaní zásad ekvivalencie a efektivity.

V prejednávanej veci mal vnútroštátny súd pochybnosti, pokiaľ ide o súlad vnútroštátnej judikatúry so zásadou efektivity a s právom na účinnú súdnu ochranu, keďže vnútroštátne právo vykladá v tom zmysle, že bráni osobám poškodeným porušením práva hospodárskej súťaže využiť hromadnú žalobu o vymáhanie.

Súdny dvor zastával v tejto súvislosti názor, že výklad nemeckého práva vylučujúci hromadnú žalobu o vymáhanie škody vyplývajúcej z porušenia práva hospodárskej súťaže by bol v rozpore s právom Únie len vtedy, keby vnútroštátny súd dospel k záveru, že ani jeden z kolektívnych mechanizmov stanovených vnútroštátnym právom neumožňuje účinne uplatniť právo poškodených osôb na náhradu škody a podmienky podania individuálnej žaloby stanovené vnútroštátnym právom znemožňujú alebo nadmerne sťažujú výkon tohto práva na náhradu škody a porušujú tak ich právo na účinnú súdnu ochranu.

Súdny dvor však spresnil, že procesné náklady spojené s individuálnou žalobou o náhradu škody samy osebe neumožňujú dospieť k záveru, že výkon práva na náhradu škody by bol v rámci takejto žaloby prakticky znemožnený alebo neprimerane sťažený. Na to, aby vnútroštátny súd mohol dospieť k tomuto záveru, musí totiž zistiť konkrétne aspekty vnútroštátneho práva, ktoré bránia výkonu týchto individuálnych žalôb.

Súdny dvor dodal, že keby uvedený súd mal konštatovať, že mechanizmus hromadnej žaloby o vymáhanie predstavuje vo veci samej jediný procesný prostriedok, ktorý dotknutým pílám umožňuje účinne uplatniť svoje právo na náhradu škody, takýmto konštatovaním by nebolo dotknuté uplatňovanie vnútroštátnych ustanovení upravujúcich činnosť poskytovateľov právnych služieb, najmä s cieľom zabezpečiť kvalitu týchto služieb, ako aj objektívnu a primeranú povahu ich odmien, a zabrániť konfliktom záujmov a zneužívajúcemu procesnému správaniu.

Pokiaľ ide napokon o dôsledky ktoré treba vyvodiť z prípadného konštatovania vnútroštátneho súdu o nesúlade dotknutých vnútroštátnych ustanovení s právom na účinnú súdnu ochranu, vnútroštátny súd bude musieť najprv určiť – s prihliadnutím

na vnútroštátne právo ako celok a uplatnenie výkladových metód uznaných týmto právom –, či môže vykladať relevantné ustanovenia v súlade s požiadavkami práva Únie bez toho, aby pristúpil k výkladu týchto ustanovení *contra legem*. Len v prípade, keď sa preukáže, že nie je možný žiadny konformný výklad, by mal vnútroštátny súd ponechať tieto ustanovenia bez uplatnenia.

SÚDNY DVOR
EURÓPSKEJ ÚNIE

Riaditeľstvo výskumu a dokumentácie

Marec 2026